

Naši delovni kolektivi so pred večjo odgovornostjo. Zaupanje skupnosti, ki pušča kolektivom vedno večje sredstva, nalaže samoupravnim in drugim organom vedno večje dolžnosti.

Hkrati skupnost prepusta večino funkcij samoupravnim organom v pogledu gospodarjenja sploh. Glavno besedo imajo kolektivi v iskanju možnosti za povečanje dohodka in skladno s tem seveda o vprašanjih produktivnosti in podobno. Pri reševanju teh vprašanj pa se kolektivi oziroma njihovi organi srežujejo z neštetimi težavami v proizvodnem procesu, v konkurenčni na tržišču in podobno.

Pri vseh teh pestrih vprašanjih pa marsikje puščajo v ozadju skrb za delavce, skrb za družine zaposlenih — skrb za ljudi. Le malo podjetij imamo še na Gorenjskem, kjer je kadrovska politika urejena na pravi osnovi. Vse

LJUDJE

se o delaveh govori v duhu administrativne, ozke personalne službe. Komisije za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij in drugi organi se ponekod zelo uspešno uveljavljajo, toda to delo je zelo zahtevno. Gre za pravilno ocenjevanje delavcev kot ljudi,

za vrsto problemov, ki nastajajo z medsebojnimi odnosi v podjetjih, gre za evidence in vzgojo zlasti mladega kadra in podobno.

To vprašanje postaja še zlasti aktualno ob sedanji omejitvi zaposlovanja v nekatere dejavnosti. Ti ukrepi nalagajo še skrbnejšo kadrovsko politiko, političko čimbalj racionaleta usposabljanja delavcev na njihovih delovnih mestih, skrb za njihovo vsestransko izpopolnjevanje, skrb, da bodo ne samo na delovnem mestu, marveč tudi v samoupravnih organih in drugih organizacijah lahko čim več prispevali skupnosti in s tem tudi sebi.

K. M.

AKTUALNO Vprašanje

GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO XII. ST. 12 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 13. FEBRUARJA 1959

Za ali proti

Nekateri ljudje iz podjetij govorijo, da je treba zaposliti nove delavce že zato, ker so se z novimi predpisi občutnje podaljšali dopusti in pa dnevni počitek delavcev. Ni dvoma, da je v tem nekaj resnice. Se posebej velja to za tekstilno industrijo, kjer so v večini zaposlene žene, ki so z novim zakonom o delovnih razmerjih že posebej zaščitene.

Je pa hkrati spet res, da ljudje z številkami vendar malo pretiračajo. V nobenem podjetju na ravnini podaljšani dopusti in polnega odmora niso dodatno izgubili 10% delovnega časa, ki ga baje sedaj morajo nadoknaditi z novimi delavci. Vendar so tudi takci, ki to dokazujejo.

V kranjski občini so v letu 1957 — torej tedaj, ko še niso veljali novi predpisi o dopustih — predstavljali dopusti 4,68% celokupnega fonda delovnega časa, v letu 1958 (torej po novih predpisih) pa samo 0,92% več ali 5,6%.

Take so številke!

Vendar številke še ne povedo vsega. Podaljšana dnevni odmor in letni počitek dobro vplivata na proizvodnjo. Človek je bolj sposoben in laže dela. V mnogih podjetjih so izračunali, da produktivnost zaradi podaljšanega odmora ni padla, marveč se je — nasprotno — povečala. Prav tako je z letnimi dopusti. Zato niti 0,92%, kolikor se je v kranjski občini povečal fond dopustov v celokupnem fonda delovnega časa, ne predstavlja povsem realne številke, ampak je število izpadlih produktivnih ur na račun povečanih dopustov praviloma še nižje.

Nekoliko temeljiteje pa bi bilo treba pogledati tudi na notranje rezerve v podjetjih. Ni pretirano trdit, da bi se zmanjšanje produktivnih ur lahko nadoknadi izključno iz notranjih rezerv. Številke govore, da bi pri tem nastalo celo občuten preselek. V kranjski občini so v letu 1958 znesli razni dvomljivo izostanki z dela nič manj kot 6,3% celokupnega fonda delovnega časa ali 2.286.653 delovnih ur. Materialna škoda zaradi tolikih izostankov znaša najmanj 450 milijonov dinarjev.

Z zmanjševanjem dvomljivih izostankov z dela bo treba v prihodnje pokrivati zaradi dopustov izpadle delovne ure, ne pa z dodatnim zaposlovanjem ljudi. Vsačko novo zaposlovanje take in podobne skrite rezerve samo prikriva. Tako ima dvojen negativen učinek: predvsem ne vzpostavlja k večji storilnosti, hkrati pa zaostruje stanovanjske in druge komunalne probleme.

Očitno je torej, da so tisti, ki zaradi podaljšanih dopustov zagovarjajo dodatno zaposlovanje, na napaci poti.

480 mladih za zvezno delovno akcijo

V lokalnih akcijah naj mladina sodeluje pri gradnjah za družbeni standard

Na plenumu okrajnega komiteja LMS Kranj, ki je bil v sredo popoldne in ki sta se ga udeležila tudi člana CK LMS Marjan Rožič in Jaka Bogataj, so najprej razdelili funkcije posameznim članom komiteja, ki so bili izvoljeni na nedavni okrajni mladinski konferenci, in formirali komisije, potem pa so govorili o izvajanju ideološko-političnega programa in o mobilizaciji za mladinske delovne brigade v letosnjem letu.

Sekretar OK LMS Kranj Viktor Kralj je poudaril, da je za politično delo mladinskih aktivov osnovno izvajanje minimalnega ideološkega programa, ki ga je sestavil CK LMS. Pri tem pa so povsod največje težave s predavatelji, zato je predlagal, naj bi pri občinskih mladinskih komitejih ustavnih predavateljske aktive, ki bi bili sposobni, številčno in kvalitetno zagotoviti dobre predavatelje vsem osnovnim organizacijam. Druga oblika izobraževanja so seminari, ki so sicer v zadnjih letih izobražili že lepo število mladincev in mladink in od katerih je mladinska organizacija upravljeno pričakovana pomoč pri delu v aktivih. Te pomoči pa skorajda ni bilo. V mladinskem izobraževalnem centru v Bohinju bo letos spet 23 seminarjev, na katere naj bi postal tistem ladinca, ki bodo v prihodnje predstavljali vodilni kader mladini-

skih organizacij in ki se bodo resnejše oprijeli dela v najrazličnejših organih samoupravljanja. Vsi občinski komiteji na Gorenjskem bodo v teh dneh priedili za svoje člane tudi posebne 3-dnevne seminare.

Zivahnna je bila razprava o pripravah na mobilizacijo za zvezno in lokalne delovne akcije. Lani je bil plan mobilizacije prenenšen za 21,5%, kar pomeni, da je bil vsak četrti organiziran član LM vbrigadi. Osnovna pomankljivost pri lanskotletni mobilizaciji pa je bila ta, da so prijave zbirali občinski in Okrajni komite in ne osnovne organizacije. Letosjni plan določa za zvezno delovno akcijo štiri brigade in sicer dve kmečki in dve srednjekmečki. V vsaki bo 120 mladih, skupno torej 480. Prva brigada, ki bo izrazito kmečka in ki bo imela tudi namen vzgojiti zadostno število kmetijskih strokovnjakov in družbenih delavcev na vasi, bo odšla na delo 20. aprila. Druga, srednjekmečka brigada bo odšla junija. Tretja pa je bila naložena, ali jo bodo sestavljali samo dijaki kranjske občine ali pa bo sestavljena iz srednješolskega vseh gorenjskih občin. Tudi tretja brigada, ki bo odšla na delo 1. avgusta, bo srednjekmečka. Četrta brigada pa bo verjetno kmečko-delavska in bo delala od 1. avgusta do konca septembra. Razen tega bodo letos občinski komiteji Kranj, Jesenice

in Tržič pripravili tudi lokalne delovne akcije. Te bi morale pomagati zlasti pri gradnjah za družbeni standard, ker bi s tem večale realna sredstva, ki jih za družbeni standard predvidevajo občine in podjetja.

A. T.

V sredo popoldne so tudi v Kranju pokopavali Pusta in njegove norčice. Tradicionalnemu pogrebnu obredu, ki ga je tudi letos pripravil kolektiv tovarne »Planika«, je prisostvovala nepregledna množica Kranjčanov

OKRAJNA KONFERENCA SZDL

Kranj, 12. februarja. Človeka in k njegovemu še večemu uveljavljanju v družbenem življenju in v proizvodnji. S tem v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Konference je v času, ki je zlasti pomemben zaradi novih stališč v zvezi z razvojem našega gospodarskega in družbenega življenskih standardov, kar pomeni, da bo do ta stališča še bolj izkristallizirala in v praksi še hitreje uveljavljala. V tem je tudi njen dejavnik na nadaljnemu dviganju življenskega položaja delovnega

človeka in k njegovemu še večemu uveljavljanju v družbenem življenju in v proizvodnji. S tem v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

Okrajna konference SZDL bo nedvomno pripomogla, da se bo v zvezi bo konference moralna zavzetja jasna stališča do vseh problemov, ki so neposredno povezani z večjo delovno storilnostjo, kot osnov za višji življenski standard.

TEHNI PO SVETU

Vojško sodišče v Parizu je odsodilo na smrt Al'ira Muluda Uragija in Abdela Hafida Čeruka, ki sta izvršila neuspel atentat na ministra Jacquesa Soustella. Ostali obtoženci so bili obojeni na ječo in denarno globlo po 10.000 frankov, en obtožec pa je bil obojen na dosmrtno prisilno delo. Neuspeli atentat na Soustella so izvršili 15. septembra lani pri Slavoloku zmage v Parizu.

Omanski urad v Katu je objavil, da je 7 britanskih vojaških tovornjakov na cesti, ki drži iz Izkija v Nizvo, zavozilo na mine, ki so jih nastavili omanski uporniki. Pri tem je bilo ubitih 15 britanskih vojakov, 9 pa je bilo težko ranjenih.

Menderes in Karamanlis, ki se v Zürichu pogajata o ciprskem vprašanju, sta se v ponedeljek spet sestala. Grški zunanjji minister Averof je potem dejal, da bi utegnil biti tokratni sestanek odločilen, vendar ni hotel povedati o rezultatih razgovora.

Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je v ponedeljek potrdil vesti iz Washingtona, po katerih namreč Zahod uveljavlja svoje pravice v Berlinu tudi za ceno vojne. Na vprašanje, ali utegne priti do sporada, je dejal, da lahko odgovori samo Sovjetska vlada. Kar zadeva stališče britanske vlade, je dejal, da vlada s to izjavo ne bi rado vzbudila vtisa, da sedanjih problemov ni moč urediti.

V rudarskem revirju Borinage (Belgia) bodo zaprl 8 do 14 premogovnikov, tako da bo ostalo brez dela okrog 6.000 rudarjev. Rudnike bodo zaprl, ker so postali nerentabilni.

Kaže, da bo število brezposelnih v ZDA v kratkem doseglo 5 milijonov. Lani v apriju, ko je bila recesija na visku, je bilo v ZDA 5,12 milijona ljudi brez dela.

V Tunisu je bilo objavljeno alžirsко poročilo, po katerem je padlo v bojih na alžirskih bojiščih v času od 31. januarja do 6. februarja 575 francoskih vojakov, 275 pa je bilo ranjenih. Alžirci so vrgli v zrak 43 vlačkov in poškodovali 8 francoskih letal. Na alžirski strani je padlo 78 borcev, ranjenih pa je bilo 94. Ubitih je bilo 158 civilistov.

Po zadnjih podatkih se je proizvodnja urana v Kanadi lani podvojila, tako da je postala dežela največja proizvajalka naravnega urana. Lani je znašala proizvodnja 15.537 ton.

Podpredsednik komiteja za zunanjost trgovino Ljubo Babić je v sredo dopoldne sprejel v Beogradu delegacijo egiptovske pokrajine ZAR. Delegacija se udeležuje II. zasedanja jugoslovansko-egipetske komisije za gospodarsko sodelovanje. Ljubo Babić in člani delegacije so izmenjali misli o tekočih vprašanjih menjave blaga in gospodarskih odnosov med obema deželama.

Burmanska vojska je začela operacije proti uporniškim skupinam na raznih področjih dežele. V teh akcijah je bilo po uradnih poročilih ubitih 9 upornikov, ranjenih pa 7. V Sanu je prišlo do večjih spopadov med vladnimi četami in uporniki. V centralni Burmi je v sredo ponoči potniški vlak zavozil na mino, na kar so uporniki vlak začeli obstrelevati. Vojaštvo je odgovorilo z ognjem iz strojnici in pognalo upornike v beg.

Izdaja CP »GORENSKI TISK. / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNİK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 397 — UPRAVE ST. 475 — TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJIKIH IN PETLIKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI

Rartum pozdravlja predsednika Tita

Kot druga afriška dežela in šesta po vrsti na sedanjem potovanju bo predsednika Tita sprejel Sudan.

Sudan je mlada država. Sele pred tremi leti je stopila pot nedovoljnosti. Že na prvih korakih pa se je srečala z vrsto težav na vseh področjih: na gospodarskem na političnem, tačno v notranjem življenju kot v zunanjih odnosih. Prejšnja vlada predsednika Kalla Jim ni bila v celoti kos. Zlasti je bodo v oči dejstvo, da je ta vlada iskala pomoči in podporo na Zahodu in puščala ob strani najbolj naravno možnost za svoj razvoj — dobre sosedske odnose z Egiptom, oziroma današnjo Združeno arabsko republiko. Med obema deželama je prišlo celo do vrste sporov, v katerih je prevladovala zlasti spor o razdelitvi Nilovih voda. Prišlo je do zaostriščja v medsebojnih odnosih, ki so resno ogrožale razvoj in napredek.

Prav tako se je moral Sudan spoprijemati tudi z vrsto težav na notranjem področju. V deželi so vladala ostra nasprotna med »belim«, islamskim severom in

»črnim«, poganskim jugom. Prislo je celo do upora v južnih pokrajnah in do prelivanja krvi. Na gospodarskem področju se je Sudan prav tako srečeval s precejšnimi težavami, ker je njegovo gospodarstvo izključno vezano na proizvodnjo in prodajo bomboža. Tako so to deželo, ki je desetkrat večja od Jugoslavije, ima pa manj prebivalcev (kačih 12 do 14 milijonov), razdirala huda nasprotna in bojl, ki so slabile deželo in očkočala vsak napar, da bi utrdili razmere v deželi in pospešili prepotrebni razvoj in napredek.

Sele nova vlada, ki je z nedavnim državnim udarom prevzela oblast v roke, je trdneje zgrabila vajeti in skuša z odločnejšimi ukrepi razvozlati težavna nasprotja in probleme mladega Sudana. Sudan je s skupino vojaških voditeljev z generalom Abudom dobil trdno in krepo vladivo, odločno vodstvo, ki je pripravljeno premosti težave in pospešiti razvoj dežele. V zunanjopolitičnih odnosih se je nova vlada izrekla za prijateljske odnose s sošedno Združeno arabsko republiko.

liko, kar je temelj za slherni ugodnejši razvoj Sudana. Prav tako je nova vlada objavila, da bo spoštovala načela ZN in da bo razvijala prijateljske odnose z vsemi tistimi državami, ki bodo spoštovale sudansko nedovoljnost in enakopravnost. Hrati je vlada generala Abuda izjavila, da bo njena politika temeljila na načelih Bandunga in da se ne bo vključila v noben vojaški ali politični blok velikih sil.

Vse to je seveda omogočilo, da se med novim Sudonom in Jugoslavijo vzpostavijo tesni stiki. Jugoslavija je že od nekdaj s simpatijami spremila boj za nedovoljnost sudanskega naroda in je tudi vedno izražala pripravljenost, da podpre nadaljnji razvoj te nove afriške države. Prav tako jugoslovanski gostje tudi tuja ne bodo nateleti na težave, ku bodo razpravljali o vprašanjih, ki zanimajo obe dežele. Obisk predsednika Tita bo zatorej nedvomno samo poglobil in razsiril dosedanje sodelovanjan in še tesnejše bližnje obe deželi z dveh različnih celin.

Martin Tomažič

kratko, vendar zanimivo

84 NOVIH ČLANOV V MLADINSKI ORGANIZACIJI

V Čufarjevem gledališču na Jesenicah je bila v ponedeljek mlađinska svečanost. Dijaki gimnazije so pripredili akademijo v počastitev 110. obletnice smrti Franceta Prešerna. Na tej pripreditvi je prvič nastopil 40-članski mlađinski mešani pevski zbor jeseniške gimnazije. Predstavljen je je kot glasovno svež in mnogo obetačajo zbor. Tudi ostale glasbene in recitatorske točke, s katerimi so izvajali dijaki v glavnem Prešernova dela, so bila dobro pripravljene. Akademiji je sledila pomembna mlađinska svečanost, 84 učencev treh VIII. razredov osemletne šole »Prežihov Voranc« je bilo sprejetih v mlađinsko organizacijo. Razen mlađencev in članov profesorskega zborna so svečanosti prisostvovali tudi predstavniki mlađinske organizacije.

Opoldanski proslavi je sledila popoldne še druga proslava. Priredjena je bila za šolsko mlađino osemletne šole »Tone Čufar« na Jesenicah. Uvodnim besedam o programu slovenskega kulturnega praznika je sledil nastop šolskega pionirskega pevskoga zborna, nato pa recitatorske, glasbene, baletne in druge točke. Tudi ta akademija je bila dobro pripravljena; zapisati moramo, da so jeseniške šole letos primočno v predvsem z bogatim in kvalitetnim programom počastile Prešernov spomin.

VELIKA ZMOGLJIVOST JESENIŠKE VALILNICE

Društvo rejcev malih živali na Jesenicah je mnogo storilo za dvig kokošereje. Iz majhnih valilnic je zgradilo lani osrednjo valilnico za plemenito kurjo pasmo. Z 12.500 enodnevnih piščancev je krila valilnica lani potrebe 18 kmetijskih zadrug v kranjskem okraju. Plodno delovanje jeseniškega društva rejcev malih živali sta sklenila podpreti tudi ObLO Jesenice in Železarna. Valilnico so modernizirali in kapaciteto toliko povečali, da bo dajala tedensko po 3000 piščancev. Z valjenjem bodo začeli te dni, marca pa bodo te piščance že oddeli. Modernizirana valilnica bo v prihodnji krili potrebe vse Gorenjske in Primorske.

U.

ZDRAVSTVENI DOM TUDI V CERKLJAH

Te dni bodo v Cerkljah odprli zdravstveni dom — podružnico Okrajnega zdravstvenega doma v Kranju. Dom sicer ne bo v novi stavbi, adaptirali pa so štiristanovanjsko zgradbo SLP, ki bo potrebam tega novega zdravstvenega organa povsem ustrezala.

V spodnjih prostorih doma bo zbrana ambulanta, splošna ordinacija s posebnim prostorom za aparature in posvetovalnico za zdravnike, zgornje prostore pa bodo preuredili v posvetovalnico za matere in otroke in poseben zobotehniški oddelok. Prostori bodo dobili novo opremo in instrumentarij. Nedvomno bo zdravstveni dom za cerkljansko področje velikega pomena.

-an

KAJ BERO CERKLJANI?

S 4.871 prebivalci, za kolikor se je kranjska občina z združitvijo pomnila, je dobila občane, ki so naročniki časopisov: Glasa Gorenjske prihaja na cerkljansko pošto 460, torej je naročnik skoraj vsaki deseti prebivalec; Slovenskega poročevalca 160; Ljubljanskega dnevnika 72; Ljudske pravice 26; Kmečkega glasa 500; tudi TT ima svoje prijatelje. Med revijami je prva Živiljenje in tehnika z 52 naročniki, nato Naša žena, Sadjarstvo itd. Kmečka knjiga pošije na Cerkljansko nad 700 knig, Prešernova družba nad 300.

Cepräv je cerkljansko področje v neki poviši imenovano Gorsko zakotje, pa gornje številke kažejo, da je ljudstvo povezano z današnjim življenjem in noč zaostatali.

Pak

TIBOR SEKELJ V KRAJNU

Pretekli teden je pripravilo Esperantsko društvo Kranj v filkalni dvorani na gimnaziji predavanje znanega raziskovalca in publicista Tiborja Seklja o Nepalu. Predavanje je bilo spremljano s sklopitim slikami, ki jih je ta raziskovalec posnel med šest mesečnim bivanjem v tej deželi. Poslušalci so bili s predavanjem izredno zadovoljni. Žal obisk ni bil velik.

TUDI JEZERJANI ŽELE POSTATI ŠOFERJI

Na splošno želijo ljubiteljev avtomoto športa na Jezerskem, se je pretekli teden pričel na Jezerskem enomesecni tečaj za šofere amaterje, pod vodstvom AMD Kranj. Tečaj je 4-krat tedensko, obiskuje pa ga 25 tečajnikov. Ob zaključku tečaja bodo tečajniki polagali društvene izpite, nato pa se pred strokovno komisijo izpiti za A in B kategorijo. To je prvi tovrstni tečaj na Jezerskem.

naša kronika

FESTIVAL »BRATSTVO — ENOTNOST« V KRAJNU

Ob prazniku Dneva mladosti in rojstnem dnevu maršala Tita, bo letos v Kranju V. mlađinski festival »Bratstvo-enotnost«. Tiste dni se bo zbralo v Kranju nad 1000 mlađincev in mlađink iz vse domovine, ki se bodo med seboj srečali na športnih igriščih, razen tega pa bodo imeli tudi vrsto kulturnih prireditv.

V torek popoldne se je sestal poseben odbor pri OK LMS, ki je na sestanku razpravljal o organizaciji festivala. Po dosedanjih začetnih pripravah lahko pričakujemo, da bo kranjska mlađina festival vzorno izvedla. Sestanek je vodil predsednik OSS Andrej Verbič, ki je istočasno tudi pokrovitelj V. mlađinskog festivala »Bratstvo-enotnost«.

POSVET MLADINSKIH AKTIVISTOV

V soboto, 7. februarja dopoldne je priredil Občinski komite LMS Kranj posvetovanje z vsemi predsedniki in sekretarji osnovnih mlađinskih organizacij kranjske občine. Opazilo je bilo, da je bila udeležba na tem posvetovanju premajna, saj se iz večjih kranjskih podjetij (Tiskarna, Savaj) ni posvetovanja nihče udeležil. Na posvetovanju so govorili o problemih in težavah osnovnih organizacij ter o sprejemu mlađih v ZK.

M. Z.

ZALNA KOMEMORACIJA V ŠKOFJI LOKI

Dne 9. februarja 1944. leta so fašistični okupatorji v Škofji Loki ustrelili 50 talcev. Kakor vsa leta po vojni, je bilo tudi v ponedeljek žalna komemoracija na kraju zločina. Razen svojcev se je sestanek udeležil tudi nad 1000 prebivalcev iz Škofje Loke in okolice, ki so se zbrali v mestu in odšli na kraj prireditve v sprevodu.

Po govoru je bil še krajnj žalni spored, v katerem so sodelovali pevski zbor in godba Svobode ter gimnazijalska mlađina iz Škofje Loke. Ceta vojakov pa je izstrelila častno salvo.

M. C.

PRED OBČINSKO GLASBENO REVIVO NA JESENICAH

Svet Svobod in prosvetnih društev ObLO Jesenice je pripravil v počastitev 110-letnice smrti Franceta Prešerna kulturni teden. Zaključen bo v soboto in nedeljo z revijo glasbe in petja. Nastopilo bo 21 instrumentalnih in vokalnih ansamblov prosvetnih društev jeseniške občine ter gostje iz Lescev. Nastopilo bo 7 pevskih zborov, 4 orkestrov in 3 godbe na pihala. Revija bo v soboto zvečer in nedeljo popoldne v fizičnem domu na Jesenicah. Revija je posvečena 40-letnici ZJK in 90-letnici obstoja jeseniške železarne.

NA JESENICAH RESENKO VPRASANJE STROKOVNIH SOL

V Železarni Jesenice je bil posvet predstavnikov jeseniških strokovnih šol, ki so se ga udeležili tudi predsedniki OLO Kranj Vinko Hafner, sekretar Sveta za šolstvo LRS Ludvik Gabrovič, načelnik Sveta za šolstvo LRS Oto Vildman, načelnik tajništva za šolstvo OLO Kranj, Jože Varl ter zastopniki Železarni Jesenice. Na posvetu so razpravljali o vprašanju obstoja in delovanja strokovnih šol na Jesenicah. Navzoči so uvideli potrebo po ustanovitvi Tehnične strokovne šole na Jesenicah, katere ustanovitelj naj bi bil OLO. Žedilni so se tudi o bodočem delovanju Metalurške industrijske šole, katere ustanovitelj naj bo Železarna Jesenice in v sklopu katere naj bi delovala tudi šola za visoko kvalificirane delavce. Govorili so tudi o enotnem vodstvu za omenjene šole. Osvojene aklepne bodo skušali realizirati že s pričetkom novega šolskega leta.

ZANIMIVO PREDAVANJE

V sredo, 11. februarja je bilo v zgornji dvorani Sindikalnega doma zanimivo predavanje s popolovanja po Bavarskih alpah. Predaval je Tone Ogorec. Za to zanimivo predavanje, ki ga je pripravilo PD Kranj, je vladalo dokajanje zanimanje.

JOŽE JAN
ilegalni urednik »Mladine«.

žeti z napredno mislio in odklanjali vsebinsko nepomembne stvari.

On, Tratnik, kot je povedal, je bil takrat mlad Jan, toda že brezposeln. Ob znani tekstilni stavki je bil v Jugoslovenski kot podmojster. Ker je aktiv

Predlog obširne rekonstrukcije Tiskanine

V pretres kolektivu ZBIRANJE PODATROV

preden bodo o tem razpravljali na zboru proizvajalcev - Okrog 400 milijonov za rekonstrukcije - Dva milijona kvadratnih metrov blaga več - Večja produktivnost z 24% - Nič več nočnega dela: glavni cilji rekonstrukcije - Hkrati reševati vsa vprašanja živiljenjskih pogojev delavcev

V Tiskanini so končali obširni delovne in higienične po-program za rekonstrukcijo te to-varne. Gre za obširnejšo obnovbo predjetja, s katero že več let odlašajo v zavlačujejo.

V glavnem je treba popraviti predilniko. Iz varnostnih razlogov je že potrebno obnoviti streho. Celotne investicije za

nejše: da gre tu za lastna sredstva brez iskanja kreditov. Hkrati branijo to rekonstrukcijo z naslednjimi argumenti, da bodo z rekonstrukcijo zmanjšali število zaposlenih in povečali produk-tivnost, da gre za izboljšanje delovnih in živiljenjskih pogojev delavcev v le-kemu številu delavcev in da bo s tem podjetje kot tekstilni kombinat imelo jasnejše perspek-tive razvoja.

Klub temu bodo dali načrt v ponoven pretres celo nemu ko-lektivu. Delavci bi vzporedno z

še zmeraj glavna naloge odbora za proslave na Bleedu

Odbor za proslave 40-letnice pri Občinskem komiteju ZK na Bleedu je imel pred dnevi drugo sejo.

Glavna njihova naloga je še zmeraj zbiranje podatkov o napredovanju gibanju. O tem so največ govorili že na prvi seji. Gre za napredovanje na Bleedu in okolici zlasti med obema vojnoma. Vplivi KPJ so preko jesenjskih delavcev bili zelo močni tudi na področju njihove občine. Tega se spominjajo ljude po okoliških vaseh. Toda napisane zbrane gradiva in dokumentacij je bore malo. Zato je njihovo glavno delo osredoto-

čeno v to smer. Člani zgodovinske komisije skupno z organizacijami Zveze borcev obiskujejo stare, na-predne delavce, se z njimi razgovarajo, zbirajo razne zapisi in drugo takratno čtivo.

Na seji odbora so prav tako govorili o osrednjih proslavah, ki bodo na Bleedu ob 40-letnici Kongresa ujedinjenja v aprilu. Dne 18. aprila bo bogat program športnih tekmovan. Proslave na čest jubilejnih dni ustavnitve KPJ bodo zaključili z množičnim zborovanjem v pondeljek, 20. aprila.

K. M.

NA DNEVNEM REDU V KOMUNAH

NACIONALIZACIJA

Predsednik Okrajnega ljudskega odbora Kranj Vinko Hafner je pred nedavnim imel z novinarji razgovor o najbolj aktualnih gospodarskih in političnih vprašanjih na Gorenjskem. Ko je govoril o zakonu o nacionalizaciji gradbenih zemljišč in najemnih zgradb ter prostorov, je poudaril, da bodo posamezne občine v teh dneh sprejemale ožje mestne zazidalne okoliše, da bo v nekaterih komunah treba predloge, ki so jih povsod že pripravili, nekoliko spremenili, ker so šli pri določanju zazidalnega okoliša predaleč. Tak primer je n. pr. Tržič.

Na ponedeljkovi seji Občinskega ljudskega odbora v Tržiču je bila glavna točka dnevnega reda prav sprejemanje ožja mestne zazidalne okoliše, ki pa je precej ožji, kot je predvideval prvotni predlog. V Tržiču menijo, da bo zazidalni okoliš, ki so ga spremeli na skupni seji obeh zborov ObLO, popolnoma zadostoval za vse njihove gradbene potrebe. Sicer pa zakon dovoljuje,

da se lahko postopoma tudi razširi, če je to potrebno. V prvotnem predlogu so prišle do izraza težnje nekaterih posameznikov, ki bi radi zdali hiše zunaj že prej določenih zazidalnih okolišev in ki so menili, da bodo prav z zakonom o nacionalizaciji to lahko dosegli. Zazidalni okoliš, ki so ga spremeli na seji ObLO, obsegata zdaj celotno področje mesta z Bistrico in Mlako, na Križkem polju pa poteka meja od Gaislskega doma v Križah proti Ljubeljski cesti, medtem ko je bila prvotna meja postavljena na črto Železniška postaja - Osnovna šola Križe.

Medtem ko so po vsej Gorenjski že sprejeli ali vsaj dokončno pripravili ožje mestne zazidalne okoliše, pa počasne potečajo dela za nacionalizacijo stanovanjskih in poslovnih zgradb. Komisija, ki so jo v ta namen izvolili tudi v Tržiču, je pričela s študijem dejanskega stanja in s pripravljanjem spiskov vseh objektov, ki pridejo v poštev

za nacionalizacijo, k delu samemu pa še niso pristopili.

Na vprašanje, ali predvidevajo morbitne adaptacije ali rekonstrukcije nacionaliziranih lokalov ali stavb, s čemer bi lahko precej izboljšali trgovsko mrežo, nam je načelnik Sveta za gospodarstvo ObLO Tržič povedal, da so z adaptacijskimi in rekonstrukcijskimi deli na privatnih stavbah začela podjetja že pred izdajo zakona o nacionalizaciji, čeprav so pogosto naletela na precejšnji odpor posameznih hišnih lastnikov, ki so dela ovirali ali pa stavili pogone, ki jih ni bilo mogoče sprejeti. Vseh teh ovir zdaj ne bo več in bodo v prihodnje razne načrte za izboljšanje trgovske mreže laže uresničevali.

A. T.

V Krodi:

Po enoti proizvoda

Podjetje »Plamen« v Kropi je nam je odgovoril na nekaj vprašanj po sklepku Delavskega sveta s 1. januarjem.

»Kako ste pristopili k nagrajevanju po enoti proizvoda?«

»Na osnovi lanskoletnega dela sindikalne podružnice »Plamen« (avgust, september, oktober in

v Kropi, tov. Toneta Beštra, ki

»O tem so se najprej seznanili člani samoupravnih organov in člani odbora sindikalne podružnice in po tem seznanili ostale člane kolektiva. Poleg tega je že skicala sindikalna podružnica dva sestanka mojstrov in vodilj oddelkov. Seznanjeni vodiljni kader in mojstri tolmačijo tak način nagrajevanja v oddelkih. Pri izplačilu za januar bodo delavcem se posebej tolmačili nagrajevanje po enoti proizvoda. Vsem še stvar ni jasna.«

»Kaj pričakujete od tega načina nagrajevanja?«

»Upamo, da bo nagrajevanje po enoti proizvoda pozitivno vplivalo na večjo storilnost. Nagrajevanje bo bolj pravično, ker bo odvisno le od pravilnega razmerja med posameznimi tarifnimi postavkami, ne pa od višine tarifnih postavk v novem tarifnem pravilniku.«

»Ker ste že omenili novi tarifni pravilnik, nas zanima, kaj mislite o stalnici Republikega Sveta sindikatov Slovenije, da ostanejo tarifne postavke nespremenjene, poveča pa se na osebni zaslužek z delom na akordu, z normami in podobno?«

»Mi imamo to zajamčeno že z nagrajevanjem po enoti proizvoda. Zato je pri izdelavi novega tarifnega pravilnika, ki ga je dela posebna komisija, predvsem važno, da bodo tarifne postavke v pravlem razmerju, kar sem že poučar. Višina zaslužka pa bo tako odvisna samo od prizadevanja posameznika. Zaradi tega ne predvidimo kakega povisjanja plač po TP, razen od sedaj nepravilnega razmerja.«

Pismo iz Skofje Loke
Kam naj gre mladina?

Na Trati pri Skofji Loki je 80 odstotkov skofjeloške industrije. Tu so delavska naselja, kjer stanejo mnogo mater in žena, ki so zaposlene v raznih podjetjih (Gorenjska predilnica, Lesno industrijsko podjetje »Jelovica« itd.). Kolektiv Gorenjske predilnice se je odločil, da bo pri zadetem matematram pomagal. V bloku, ki je že v gradnji, bodo uredili dnevno zavetišče za predčolske otroke. Materje so tam korak veseljim sprejeti.

Pri tem ukrepu pa ostane nerezko že bolj kritično vprašanje, kako pomagati šolski mladini.

Pred več leti sta osnova organizacija ZKS in SZDL na Trati ustanovili društvo »Svoboda«. Gorenjska predilnica ji je poklonila večjo, lepo urejeno barako. Mladina je imela veliko veselje in zanimanje. Organizirali so razne kulturne in športne sekcije, kakor nogomet, namizni tenis, nadalje pesko in igralski skupino ter čitalnico. Na žalost je bilo vse to delo kmalu uničeno, ko je baraka z vsem inventarjem pogorela. Nekaj časa so člani »Svobode« upali, da bodo našli še kak priimen prostor, ker pa na vsem terenu ni bilo mogoče dobiti prostora, je polagoma društvo »Svoboda« zamrlo.

Množične organizacije vidijo in čutijo, da je tu treba nujno nekaj ukreniti v pomoč mladini. Na mnogih sestankih o tem govorijo. Organizirali so novo, telovadno društvo »Partizane«. Vendar, ko pride do dejanja, se stvari ustavi, ker ni prostora. Tako gre iz leta v leto. Vsako leto, ko se sprejemajo družbeni plan, se precej dejanja določi za oljepljevanje mest, za obnovitev starih mestnih zgodovinskih objektov itd. Vse to je zelo lepo. Vendar bi bilo zelo dobro in koristno, ko bi se vsaj delček tega denarja vsako leto predvidel tudi za pomoč naši mladini.

K. I.

Delavec »Tiskanine« pri stroju

Ob tej priliki pa hočejo rešiti tako rekonstrukcijo podjetja so več težav. V glavnem hočejo predvidene na približno 400 milijonov dinarjev.

Zmogljivost predelnic predstavlja zadošča potrebam tkalnice in drugih obratov, dasi morajo predele delati tudi v nočnih urah. Sodelovanje s škofovsko, tržiško ali drugimi predilnicami je težavno, ker Tiskanina potrebuje posebno vrsto predava za tiskano blago, kar je specialnost tega kolektiva.

Z obnovo bi pridobil več kot 10.000 novih vreten. Vzporedno s tem bi se bolje izkoristila tudi zmogljivost ostalih obratov tako, da bi sedanjo proizvodnjo od

okrog 18 milijonov kvadratnih metrov blaga letno povečali na več kot 20 milijonov oziroma za dobra 2 milijona. Hkrati bo rekonstrukcija podjetja izboljšala obremenitev in kar je še važno, tudi sprejetje perspektivnega razvoja.

Omenjeni načrti rekonstrukcije Tiskanine se je že delno prebil skozi to pomešane in ugibanje, tako v samem kolektivu kot tudi izven njega. Gre v glavnem za to, da nima kolektiv še nobenih

standardov, s katerimi deluje, s katerimi pa ne.

Takšni so glavni podatki iz dokumentacij načrta za rekonstrukcijo. Toda v času, ko so glavni naporji usmerjeni v družbeni standard, je vendarle treba globlje razmisljati o tem. Končno gre za vprašanje perspektive tekstilne, čevljarske in lesne industrije pri nas. Po sklepku zborov proizvajalcev OLO naj bi se v tej dejavnosti ne dopuščale večje investicije, dokler ne bo izdelan in sprejet načrt dolgoročnejšega perspektivnega razvoja.

Omenjeni načrti rekonstrukcije Tiskanine se je že delno prebil skozi to pomešane in ugibanje, tako v samem kolektivu kot tudi izven njega. Gre v glavnem za to, da nima kolektiv še nobenih

standardov, s katerimi deluje, s katerimi pa ne.

Takšni so glavni podatki iz dokumentacij načrta za rekonstrukcijo. Toda v času, ko so glavni naporji usmerjeni v družbeni standard, je vendarle treba globlje razmisljati o tem. Končno gre za vprašanje perspektive tekstilne, čevljarske in lesne industrije pri nas. Po sklepku zborov proizvajalcev OLO naj bi se v tej dejavnosti ne dopuščale večje investicije, dokler ne bo izdelan in sprejet načrt dolgoročnejšega perspektivnega razvoja.

Omenjeni načrti rekonstrukcije Tiskanine se je že delno prebil skozi to pomešane in ugibanje, tako v samem kolektivu kot tudi izven njega. Gre v glavnem za to, da nima kolektiv še nobenih

standardov, s katerimi deluje, s katerimi pa ne.

Takšni so glavni podatki iz dokumentacij načrta za rekonstrukcijo. Toda v času, ko so glavni naporji usmerjeni v družbeni standard, je vendarle treba globlje razmisljati o tem. Končno gre za vprašanje perspektive tekstilne, čevljarske in lesne industrije pri nas. Po sklepku zborov proizvajalcev OLO naj bi se v tej dejavnosti ne dopuščale večje investicije, dokler ne bo izdelan in sprejet načrt dolgoročnejšega perspektivnega razvoja.

Omenjeni načrti rekonstrukcije Tiskanine se je že delno prebil skozi to pomešane in ugibanje, tako v samem kolektivu kot tudi izven njega. Gre v glavnem za to, da nima kolektiv še nobenih

standardov, s katerimi deluje, s katerimi pa ne.

Takšni so glavni podatki iz dokumentacij načrta za rekonstrukcijo. Toda v času, ko so glavni naporji usmerjeni v družbeni standard, je vendarle treba globlje razmisljati o tem. Končno gre za vprašanje perspektive tekstilne, čevljarske in lesne industrije pri nas. Po sklepku zborov proizvajalcev OLO naj bi se v tej dejavnosti ne dopuščale večje investicije, dokler ne bo izdelan in sprejet načrt dolgoročnejšega perspektivnega razvoja.

Omenjeni načrti rekonstrukcije Tiskanine se je že delno prebil skozi to pomešane in ugibanje, tako v samem kolektivu kot tudi izven njega. Gre v glavnem za to, da nima kolektiv še nobenih

standardov, s katerimi deluje, s katerimi pa ne.

Takšni so glavni podatki iz dokumentacij načrta za rekonstrukcijo. Toda v času, ko so glavni naporji usmerjeni v družbeni standard, je vendarle treba globlje razmisljati o tem. Končno gre za vprašanje perspektive tekstilne, čevljarske in lesne industrije pri nas. Po sklepku zborov proizvajalcev OLO naj bi se v tej dejavnosti ne dopuščale večje investicije, dokler ne bo izdelan in sprejet načrt dolgoročnejšega perspektivnega razvoja.

Omenjeni načrti rekonstrukcije Tiskanine se je že delno prebil skozi to pomešane in ugibanje, tako v samem kolektivu kot tudi izven njega. Gre v glavnem za to, da nima kolektiv še nobenih

standardov, s katerimi deluje, s katerimi pa ne.

Takšni so glavni podatki iz dokumentacij načrta za rekonstrukcijo. Toda v času, ko so glavni naporji usmerjeni v družbeni standard, je vendarle treba globlje razmisljati o tem. Končno gre za vprašanje perspektive tekstilne, čevljarske in lesne industrije pri nas. Po sklepku zborov proizvajalcev OLO naj bi se v tej dejavnosti ne dopuščale večje investicije, dokler ne bo izdelan in sprejet načrt dolgoročnejšega perspektivnega razvoja.

Omenjeni načrti rekonstrukcije Tiskanine se je že delno prebil skozi to pomešane in ugibanje, tako v samem kolektivu kot tudi izven njega. Gre v glavnem za to, da nima kolektiv še nobenih

standardov, s katerimi deluje, s katerimi pa ne.

Takšni so glavni podatki iz dokumentacij načrta za rekonstrukcijo. Toda v času, ko so glavni naporji usmerjeni v družbeni standard, je vendarle treba globlje razmisljati o tem. Končno gre za vprašanje perspektive tekstilne, čevljarske in lesne industrije pri nas. Po sklepku zborov proizvajalcev OLO naj bi se v tej dejavnosti ne dopuščale večje investicije, dokler ne bo izdelan in sprejet načrt dolgoročnejšega perspektivnega razvoja.

Omenjeni načrti rekonstrukcije Tiskanine se je že delno prebil skozi to pomešane in ugibanje, tako v samem kolektivu kot tudi izven njega. Gre v glavnem za to, da nima kolektiv še nobenih

standardov, s katerimi deluje, s katerimi pa ne.

Takšni so glavni podatki iz dokumentacij načrta za rekonstrukcijo. Toda v času, ko so glavni naporji usmerjeni v družbeni standard, je vendarle treba globlje razmisljati o tem. Končno gre za vprašanje perspektive tekstilne, čevljarske in lesne industrije pri nas. Po sklepku zborov proizvajalcev OLO naj bi se v tej dejavnosti ne dopuščale večje investicije, dokler ne bo izdelan in sprejet načrt dolgoročnejšega perspektivnega razvoja.

Omenjeni nač

gorenjski obveščevalec

V Sport Šport

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov, telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo oglasov pred vplačilom. Cena malega oglasa je: preklic 20, izvlečeno 10, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 50% popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglasnega oddelka je 475, uredništva 397.

Starejšo žensko, lahko upokojenko za Koner, potrebuje družina s 3 otroki. Nastop možen takoj. Naslov v oglasnem oddelku pod »Materinski čut«.

Najti so se ključi od »Volksvagena« in veržičica. Prosim lastnika, naj predmete dvignejo. Naslov v ogl. odd.

Suhe smrekove deske 25 mm in 50 mm takoj kupim. Kos Anton, mizarstvo. Huje 3, Kranj. 2477

Kupim brejo svinjo. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam prasiča 70 kg težkega in moško kolo. Naslov v ogl. oddelku.

Prodam dobro ohranjen divan z vložkom in ograjo, primeren za samca ali otroka. Naslov v ogl. oddelku.

Prodam dobro ohranjen desni vzdijiv štedilnik. Naslov v ogl. oddelku.

Elektromotorje 3,7 do 7 KW prodaja do 20. februarja družbenim organizacijam nato privavnikom Kmet. posestvo Mayevče, Kranj.

Prodam desni železni štedilnik. Doma sem vsak dan od 15. ure poslati na Planinsko društvo Ježice.

Radioaparat 4-cvni inozemski zelo poceni prodam. Naslov v ogl. oddelku.

Prodam stroj za izdelovanje cementne opeke s 370 modeli. — Naslov v ogl. odd.

CP GORENJSKI TISK KRAJN isče mlajšega invalida za čuvajsko službo. Nastop službe takoj. Prijave sprejemata tajništvo podjetja.

ZAHVALA Ob smrti dragega očeta in starega očeta.

JOŽETA KODRIČA se toplo zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti; vsem darovalcem cvetja, posebno pa gasilcem, g. Dolencu za poslovilno besede, godbi, g. župniku, pevcem, zvonarjem in vsem sedosedom.

Se enkrat vsem najiskrenejša hvala.

Stražišče — Kranj

Zaluočne družine: Kodrič, Merlak in Brezar.

Prodam lovske puške. Naslov v oglasnem oddelku. 2486

Kitaro, moško, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd.

Prodam konja, težkega, starega 5 let. Ziganja vas 22, Križe.

Moped »Simson« skoraj nov poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku.

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v oglasnem oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v oglasnem oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem moškega za kmečki dežela in pasirja. Graščič Peter, Stražišče 12, Naklo.

Perfektna strojepiska dobi takoj honorarno zaposlitev. Plača po dogovoru. Ponudbe oddati v oglasni oddelku pod šifro številka »2494«.

Slaščičarskega pomočnika in vajenca za slaščičarno »Park« sprejememo takoj. Pismene ponudbe poslati: Delikatesi, Kranj, Majstrov trg 11.

Sprejememo več nekvalificiranih mlajših moških delavcev, ki imajo veselje do pričetve v mizarski stroki. Nastop službe mora biti takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Prijave sprejemamo do konca meseca februarja. LIP Tržič.

Isčemo oskrbnika za planinsko postojanko na Vršču. Prošnje poslati na Planinsko društvo Ježice.

Za delo v skladislu z železom sprejememo delavce težake. S stanovanji ne razpolagamo. Javite se v tajništvu »Metalke«, Ljubljana, Parmova 33.

Izgubljena je bila ženska zapeta na ura znamke »Ikon« od ulice Tatjane Odrove do Prešernovega gledališča. Vrniti nagradi na naslov v oglasnem oddelku.

Prodam odlično Italijansko športno kolo. Huje 9.

Gumi voz 4t prodam ali zamenjam za 2 tonskega. Prodam gozd. Zg. Brniki 79.

Prodam motorno kolo »Puch« 350 ccm. Naslov v oglasnem oddelku.

Isčem enodružinsko stanovanje. Dam nagrado 30.000 din. Naslov v oglasnem oddelku.

Isčem gospodinjsko pomočnico. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam kobillo 3 leta staro ali zamenjam za kravo. Naslov v ogl. oddelku.

Sporočam, da nisem plačnik dobitnika, ki jih dela moj sin Stare Vinko. Oče Stare Vinko, Breg 20, Kranj.

Preklicujem mesečno vozovnico Cerkle — Kranj. Čimžar Tone, Dvorje 48.

V službo sprejememo računovodjo(kinjo) in pisarniško moč.

Ponudbe pošljite na naslov: Upravni odbor trgovskega podjetja »Železmina«, Kranj, Koroška cesta 11

RAZPIS DELOVNIH MEST

Komisija za sklepanje in odpoovedovanje delovnih razmerij pri avtobusno-turističnem podjetju SAP-TURIST BIRO v Ljubljani razpisuje naslednja delovna mesta:

več avtokleparjev in več ključavnarjev v mehaničnem obratu podjetja v Tržiču. Prednost imajo prosilci, ki bivajo v Tržiču ali v bližini (podjetje nima na razpolago stanovanj).

1 kvalificiranega električarja v obratu žičnice na Krvavcu.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja, nastop službe takoj ali po dogovoru.

Kandidati naj se osebno predstavijo upravnemu mehaničnemu obratu v Tržiču ali pa naj pismene prošnje dostavijo sekretariatu podjetja SAP-TURIST BIRO v Ljubljani, Središka ulica 13.

SAP Turist biro LJUBLJANA

Ob težki izgubi naše predrage name.

MARIJE BONCELJ, roj. GROS se iskreno zahvaljujemo vsem,

ki so jo spremili na njeno zadnjo pot, ji darovali vence ter izrazili sožalje.

Posebno se zahvaljujemo tov.

dr. Andreju Robiču za požrtvovalni trud, g. župniku, sosedom za njihovo pomoč, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nas ob težki

ur. tolazili.

Zaluočna družina Sitarjeva

Zg. Duplje, 12. februar 1959.

Prodam lovske puške. Naslov v ogl. oddelku. 2487

Kitaro, moško, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd.

Prodam konja, težkega, starega 5 let. Ziganja vas 22, Križe.

Moped »Simson« skoraj nov poceni prodam. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din.«

Isčem enosobno stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali bližnjih okolic. Dam nagrado 7000 din.

Naslov v ogl. oddelku pod »Vzgojiteljica«.

Delavka na 2 izmeni dobri stanovanje. Naslov v ogl. oddelku.

Isčem neopremljeno sobo za eno ali dve osebi od Ljubljane do Kranja. Delam usluge v Šivanju ženskih oblik itd. Naslov v ogl. oddelku pod »Nagrada 15.000 din

PREŠERNOVI NAGRAJENCI

za leto 1958

OD LEVE PROTI DESNI: GASPER PUHAR IZ KRAJNA, LOJZKA HRAST IZ OLŠEVKA IN SASA KUMP IZ KRAJNA

1000 predstav amaterskega gledališča na Jesenicah

Delovnemu jubileju 100. premiere Cesarjevega gledališča v letosni sezoni se te dni pridružuje nov jubilej — 1000. predstava po osvojitvi.

Cerkljanski naraščaj na odru

Ker muhasta zima ni nasula dovolj snega za sankanje in smučanje, so se naši pionirji v zimskem odmoru posvetili precej nepravilnemu športu — napravljanju stelje in drv. Klub temu domačemu opravilu pa so učenci osmaga razreda še utegnili naštudirati Skufčeve pravljicno igro Janko in Metka.

Uprizoritev v soboto je bila namenjena šolski mladini, nedeljska pa odraslim. Z zanimanjem so spremajali Janka in Metka skozi težave do srečnega konca zgodbe in se od srca nasmajali posrečnemu burkežu Slami. Mladi igrači so res zvezeli v vloge, da je igra pritegnila gledalce. Režiserka, Slavica Žamánova, je s plesnimi in pevskimi vložki dobro igro še potivila.

Predstava je pokazala, da ima igralska družina tukajšnjega prosvetnega društva dober pomladec. Pak

Igralski tečaj v Kamniku

K igralskemu tečaju, ki ga je v decembri organizirala »Solidarnost« v Kamniku, se je prijavilo 40 mladih tečajnikov, ki imajo večje do igralske umetnosti. Razdelili so se v dve skupini. V prvem vadijo odlomke iz dramskih del in recitacije, v drugi pa študirajo igro »Mrtvi ne plačujejo davkov«. Uprizorili jo bodo konec meseca.

Z.

Prizor iz Manzarijeve komedije Naši ljubi otroci v uprizoritvi Cesarjevega gledališča na Jesenicah

Starost Prešernove rojstne hiše

Ob razstavi v Mestrem muzeju v Kranju

Za 110. obletnico Prešernove smrti je Mestni muzej v Kranju priredil razstavo fotografij, ki prikazujejo stavne posebnosti poetovega doma v Vrbi in primernalno gradivo, na podlagi katerega je mogoče sklepati, koliko je zgradba stara. Ker nenači stavna zgodovina doslej že ni bila ugotovljena, bodo naslednji rezultati lani opravljenega raziskovanja, gotovo zanimali tudi bralce.

Glasu Gorenjske.

Prvotna, mogoče pol lesena, pol zidana hiša, ki je bila zgrajena pred l. 1600. O tem priča pozognogotski portal s polkrožnim zaključkom in posnetimi robovi, ki vodi v prizemno klet. Kasnejšega nastanka potrjujejo podobni pozognogotski portali iz 16. in prve polovice 17. stoletja, ki so se ohranili v nekaterih rene-

sančnih oziroma zgodnjebaročnih, z letnicami opremljenih hišah po gorenjskih mestih. Z druge strani pa podpirajo dotacijo omenjenega kletnega portala tudi arhivska raziskovanja Prešernovega rodovnika, s pomočjo katerih je bilo ugotovljeno, da je prvi znani gospodar pesnikove domačije živel okoli leta 1600. Bil je to Jurij Prešeren, ki ga viri imenujejo bogat kmet iz radovljiske prafare. Kot protestant je branil luteransko molilnico v Begunjah pred Hrenovimi razstreljevalci in bil zato leta 1601 kaznovan z visoko globo 100 zlatnikov ter zaporom. Ker so bili vsi kasneje živeči potetovi predniki podložni begunške gospočine Kamen, je domnevno o Jurijevem gospodarjenju v Vrbi na Številki 1 (pesnikova rojstna hiša) precej verjetno.

Amaterizem na Gorenjskem se prebuja

MЛАДИНА PREVZЕЛА ПОБУДО

Letošnja kulturno-prosvetna dejavnost na Gorenjskem je v primerjavi z Dolenjsko, Prekmurjem in še nekaterimi drugimi kraji pokazala že v prvi polovici sezone spodbudnje podobo. Zaživele so celo dramske sekcijske tistih društev, ki so že nekaj let trdovratno molčala.

Pred kratkim sem si ogledal več uprizoritev, ki so jih pripravile igralske družine naših podeželskih prosvetnih društev. Vselej takrat sem se domisli tistih kulturno-prosvetnih delavcev, ki tarnajo, če da se je mladina amaterizmu dočela izneverila in da prosvetna društva ne bodo mogli najti tistih oblik dejavnosti, ki bi bila današnji mladini še mikavna. Prepričal pa sem se, da je prav o nasprotnem. Karmolki sem prišel — povsod mladina. Kje tiči vzrok za to nenačadno in nepričakovano sprememb?

Ker je dramska dejavnost zlasti živahnova v kranjski občini, sem se obrnil na direktorja Prešernovega gledališča v Kranju, Marjana Lombarja. V pričujočem zapisku bom zbral nekaj misli iz razgovora.

»Kaj menite o dramski dejavnosti letosne sezone v okraju in v kranjski občini? Čemu pripisujete živahnejše delovanje dramskih

čimveč. Doslej sta naša režiserja prisotila na pomoč kranjski in stražiški Svobodi, KUD Jezerško in KUD Podbrezje. Našim prizadevanjem je prisotila na pomoč tudi občinski SSPD, ki je vključil v naše delo še enega režiserja; ta je režiral v Predosljah. Trenutno pa ti režiserji pripravljajo uprizoritev v Majčičah, Dupljah, Voklem in na Visokem. Tudi inscenator ima polne roke dela.«

»Občinski SSPD je priredil v Prešernovem gledališču seminar za voditelje kulturno-prosvetnega dela. Kaj veste povedati o tem?«

»Obisk je proti pričakovanju zelo dober, v čemer je izražena težnja po kulturno-prosvetnem delu. Snov, ki jo tolmačijo ugledni pre-

davatelji iz Ljubljane in Kranja, je zelo zanimiva.«

»Ima Prešernovo gledališče v prihodnji sezoni kakšne posebne načrte?«

»Predvsem pripravljamo podrobni načrt dela, ki se ga bo lotilo gledališča v sezoni. Izkušnje, predvsem pa nepripravljenost, ki nas je presestila ob začetku letosne sezone, je odprla docela nove perspektive. Predvsem bomo razširili našo pomoč amaterjem na podeželju. Menim, da bi lahko odigrala pri tem kranjska Svoboda zelo važno vlogo, seveda če bi ji nudili zadostno pomoč. Lahko bi postala temelj za ljudsko-prosvetno delo v širšem okolišu.«

S. S.

Filmi, ki jih gledamo

20.000 MILJ POD MORJEM

Je ameriški barvni kinoskopski film, ki so ga posneli po fantazijskem romanu Julesa Verne. Glavni vlogi sta bili zaupani predvsem filmski kameri, ki pričara gledalcem čudovite posnetke iz podvodnega sveta in osupljivim filmskim trikom. Ves film je spremno grajena barvna slikanica osupljivih prizorov, ki bodo ugaiali tudi najzahtevnejšim ljubiteljem pustolovskih filmov. Delo tudi ni brez idejnega jedra. V njem je utajena misel, naj vsi izumi človeškega genija služijo le mirljubnemu namenom. Da so tudi ustvarjalci posvečali filmu posebno pozornost, potrjuje izbiha igralcev. V glavnih vlogah nastopajo James Mason kot skrivnostni kapetan Nemo — gospodar podmornice Nautilus, otoka Vulcanie in podvodnega sveta, dalje Kirk Douglas kot harpunist Ned Land in drugi.

»Dejavnost Prešernovega gledališča se je v letosni sezoni precej razširila. Katerim odrom ste došle nudili strokovno pomoč z režiserji in inscenatorjem?«

»Z dvema stalnima režiseroma gledališče sicer ne more delati cudežev. Vendar skušamo storiti

ba posega v obdobje preganjanj indijskih plemen in nasilnega osvajanja ameriškega kontinenta. Zgoj s tem pa nam film ne bi povedal ničesar novega in izvirnega. To obdobje je služilo scenaristu le kot okvir, v katerem je zapletal in razpletal svojo zgodbino. V sredino dogajanja je postavil mladega zdravnika — ki je doslej v večini westernov veljal le za obrabno figuro — in mu namenil posebno nalogo. Kot zdravnik se odločno drži humanega in plemenitega pravila: pomagati slikevemu — prijatelju ali sovražniku, ne oziraje se na barvo kože. Zdravnikova človekoljubna dejanja sprožijo vrsto konfliktov in dramatičnih zapletov, ki dajejo delu ustrezen dinamik in napetost. In še nekaj: glavni junak, čeprav v westernu, ne zna posebno spremno ravnati z orožjem, niti dobro jezditi. Zmaguje njegova plemenitost. Nedvomno je glavna odlika filma in zasnovana zgodba. Sicer pa tudi obrinška plati filmu ne dela sramote. Režiral je Phil Karlson, v glavnih vlogah pa nastopajo Robert Francis, Donna Reed, May Wynn in drugi. aa

Nekaj obrobnih misli o glasbeni reviji v Kranju

Glasbena revija pevskih zborov in instrumentalnih ansamblov, ki smo jo poslušali v četrtek, 5. in v petek, 6. februarja, je za nami. Ne bilo bi pa dovolj, če bi se to površno ugotovljivo zadovoljili.

Konec končev sodi revija med najvidnejše kulturne dogodke, ki jih je v letosni sezoni zabeležila dejavnost naših Svobod v prosvetnih društva z območja kranjske občine.

Ker revija ni imela tekmovalnega značaja, temveč je služila zgolj kot prikaz naporov in uspehov, ki so jih dosegli vokalni in instrumentalni ansamblji, tudi kri-

tika ne bi dosegla svojega namena. Ne bo pa napak, če bom zabeležil nekatere vtise, zapažanja in mnenja poslušalcev, ki so prisotnovali reviji.

V prvotnem programu nastopajočih zborov ni prišlo do kakšnih posebnih sprememb. Iz neznanih vzrokov je sodelovanje na reviji odpovedalo le moški sekstet PDP »Svoboda« Šenčur. Nastalo vrzelje zapolnil kvintet »Kranjčani«, s katerim smo se srečali že na I. občinski glasbeni reviji lani. Kvintet je ugajal, glasbeni strokovnjaki menijo, da je ansambel dosegel že v prvem letu obstoja zavidljiv napredok. Razen kvinteta je nastopilo še šest zborov. Njihovih imen ne bi kazalo ponavljati, ker smo o tem že poročali.

Klub temu, da je občinstvo sledilo programu revije kritično, ni bilo silšati kakšnih posebnih prizorb, ki bi jemale nastopu posameznih skupin ceno. — Gleden ženskega pevskega zbora iz Olševke, so bila mnenja poslušalcev povsem enaka. Dokler bo stal pevovodja v vrsti s pevci in ne pred zborom, doletje bodo izvajanja pesmi nezanesljiva.

Na reviji instrumentalnih ansamblov sta predvsem presenetila mladinski godalni orkester »Glasbene šole Kranj« p. v. Petra Liparja in godba na pihala PDP »Svoboda« Kranj p. v. Zdenka Motla. Tudi harmonikski orkester Milana Vretca in orkester kitar, ki ga vodi Anton Borovnica, sta vnesli v program prijetno poživitev. Skoda le, da je bila instrumentacija pesmi, ki so jih izvajali kitaristi, zelo skromna. Mladina, ki tvori ta orkester, bi bila kos tudi zahtevenih napevov.

V nasprotju z razdelitvijo osnovne ploskve je s stalnico stavnih zgodovinskih manj problematična navpična organiziranost zgradbe, katere podstrežna izba predstavlja nedvomno poznejsi dodatek nad starejšim, v bregu vrhu prizemne kleti stojecim pritličjem.

STEFAN ERŽEN

bavnih ansamblov glasbenih revij niso udeleževali. Poslušalci so na stop ansamblov sicer odobravali, kljub temu pa ni šlo brez graje. Ansambel in pevci popevk iz Šenčurja so izvajali svoj program vse prej kot okusno. Nastop bi bil kmajda primeren za veseli večer, nikakor pa ni ustrezal glasbeni reviji, zlasti še, ker je bila namenjena počastitvi 110. obletnice Prešernove smrti.

Kaj meni o glasbeni reviji predsednik Sveti Svobod in prosvetnih društev OLO Kranj Dušan Baudek?

»Tokratna revija je pokazala, da bomo moral poslej nuditi našim vokalnim ansamblov, zlasti tistim s podeželja, več pomoč kot došlej. Udeležba je pokazala, da se pevski zbori s podeželja, razen ženskega pevskega zbora iz Olševke in pevcev iz Dupelj, ki so okreplili zbor stražiške Svobode, niso čutili sposobne za tokratni nastop. To pa hkrati svari, da utegnijo podeželski zbori, ki se izgubljajo predvsem v težavah okrog študija, prej ali sicer usahnit. Dolžnost večjih in uspešnejših zborov bi torej bila pomagati manjšim vokalnim ansamblov iz zadrege.«

Tudi revija instrumentalnih ansamblov je pokazala neka nova in zdravna iskanja, predvsem kar zadava študij ljudskih instrumentov, kitare in harmonike. Enako velja tudi za zabavne ansamble, ki utegnijo vnesti v delo naših prosvetnih društev vrsto novih mikavnosti.

»Kaze, da se letos obeta tudi okrajna glasbena revija. Kdaj in kje bo?«

»Datum okrajne revije sicer še ni določen, verjetno bo maj. Če ne bo prišlo do kakšnih posebnih sprememb v načrtu, tedaj bo revija na Bledu. K udeležbi bodo povabiljeni le najboljši vokalni in instrumentalni ansamblji z Gorenjske.«

S. S.

Gorenjski pomeniki

Matjaž, Polonca in Špela bodo praznovali

Se veliko srečnih in zadovoljnih let! Na mnoga leta! Take in podobne čestitke izrekajo ljudje po vsem svetu dan za dnem. Vsak dan namreč praznuje na prilike. Mizo bomo okrasile s tisoče ljudi svoj rojstni dan: drugi, tretji, deseti, dvajseti, petdeseti...

Ustavimo se pri najmlajših. Ni še dolgo tega, ko se je pričelo z razmoceno suho smokvo in vse novo leto. Večina rojstnih dni skupaj podstavimo s tremi okroglimi keksi. Z nekaj domišljije bomo napravile tudi iz suhih sličnikov, kako pripraviti našim malim slavljenkom in slavljencom.

Saj vam, Polonci je mama namenteva novo punčko, Matjaž bo dobil lepo silkanico, a Špela, ki hodi že v solo, pravo pravcatko knjige. Prepričana sem, da bodo vsi trije zelo veseli. Toda, ali jim ne bi pripravili letos tudi skromne domače zabave? Samo malo dobre volje je treba in uro ali dve časa. Uspeh ne bo izostal.

Otok se bo še dolgo spominjal prijetno preživelega pooldneva. Na ta način bomo v njem že od malega vzgajali čut za družabnost in obnašanje v družbi.

Prijatelje, ki jih želi povabiti, domine, ki se jih bodo oreci naj o rok izbere sam. Najbolje gotovo razveselili (naredite dobro je, če so približno enake starosti). Vgneteni zmes iz 19 dkg zmletih Odrasli moramo na praznovanju orehov, 7 dkg zmlete čokolade, paziti, da ne bomo spremeniли malo vanilije in enega beljakov, otroške zabave v svojo zabavo. To razvaljajte, oblijte z beljakom. Pustimo jih, da se sami zabavajo kovim ledom ali s čokoladnim — oni znajo to najbolje brez oblikov. Ko se osuši, narečite stalnega nadzorstva. Seveda pa ploščice, na katere naredite tem-bomo temu primočno uredili pravne, oziroma bele pikice. Seveda stor, kjer se bodo zabavali. Odstranili bomo vse občutljive in diconalna tortica s svečkami, dragocene predmete.

Ce se boste odločili tudi zanj,

K navadnim keksom dodajte domine, ki se jih bodo oreci naj o rok izbere sam. Najbolje gotovo razveselili (naredite dobro je, če so približno enake starosti). Vgneteni zmes iz 19 dkg zmletih Odrasli moramo na praznovanju orehov, 7 dkg zmlete čokolade, paziti, da ne bomo spremeniли malo vanilije in enega beljakov, otroške zabave v svojo zabavo. To razvaljajte, oblijte z beljakom. Pustimo jih, da se sami zabavajo kovim ledom ali s čokoladnim — oni znajo to najbolje brez oblikov. Ko se osuši, narečite stalnega nadzorstva. Seveda pa ploščice, na katere naredite tem-bomo temu primočno uredili pravne, oziroma bele pikice. Seveda stor, kjer se bodo zabavali. Odstranili bomo vse občutljive in diconalna tortica s svečkami, dragocene predmete.

Mizica, pogrni se!

V današnjem času si marsikatera samska delavnica in uslužbenka sama pripravlja kosilo in večerje v svoji sobici. Njim je namenjen tale sestavek, saj ob vsakodnevnih opravkih mnoge ne pomisijo nato, postavimo krožnik, in torbico za

Ročno delo, ki se ga bomo lotile v prostem času, je za okras mize še posebno lepo. Na alkli si lahko ogledate takšno individualno garnituro — prtiček, na katerega postavimo krožnik, in torbico za

naj se malo slovesnost prične z ugašenjem sveček.

S svojimi predlogi bom končala, saj vsaka mati ve, s čim boše ustregla svojemu otroku in njegovim prijateljem. Želim, da bi moje besede ne bile čisto zamana. Rojstni dan je vendar samo enkrat na leto.

Metka

JEDILNIK

KOSILO: cvetačna juha, kroki in paradižnikovi omaki, pire, krompir, — solata.

Cvetačna juha: pol kg cvetače, 4 dkg masti, 3 dkg moke, zelen peteršill, 1 strok česna, muškatni orešek, 1 dcl smetane, 6 dkg riža. Cvetačo operi, razdeli na cvetke in liste, drobno razreži in daj kuhati v vrelo slano vodo. Ko je mehka, dodaj opran ali zbrisani riž in zabeli s svetlim prežganjem. Nazadnje dodaj še zeleni peteršill in kislo smečano.

Dodaj še orešek in po okusu poper.

KROKETI: pol kg govedine, 15 dekagramov belega kraha, 3 dkg masti, 5 dkg čebule, precej popra, 1 jajce, 2 stroka česna, ščep cimet, 3 dkg masla, 3 dkg drobitin.

Zmelji govedino na mesoreznicu, pridaj v vodi namočen in ožet kruh in ga tudi zmelji. Nato na masti preprasi čebulo, ji dodaj mast, nato še poper, drobno seskaljen česen, jajca in cimet. Vse dobro premešaj, soli po okusu in izobiljku kroket. Povalj jih v drobitinah in po obeh stranech opeci na masti.

OMAKA: 4 dkg masti, 2 dkg sladkorja, 3 dkg paradižnikove mezge.

Na masti zarumeni sladkor, dodaj moko in naredi temno prežganje. Nato dodaj še paradižnikovo mezgo in potem razredči s hladno vodo. V vrelo omako dodaj krokete in pusti, da še nekaj časa vre.

VEČERJA: pražena jetrea, široki rezanci, — solata.

Pražena jetrea: 50 dkg jeter, 7 dkg masti, 10 dkg čebule, sol, poper, voda, majaron, paradižnikova mezga.

Na masti zarumeni čebulo, dodaj na lističe rezana jetrea in jih pravi največ 10 minut. Zaliž z malo vode, dodaj še žlico paradižnikove mezge, popopraj in nazadnje osoli.

Siroki rezanci: 40 dkg moke, 2 jajci, sol, voda, žlico olja, 7 dkg masti, 7 dkg drobitin.

Naredi rezančevno testo iz moke, olja in vode. Dobro vgneteni razvaljaj, razreži na 4 cm dolge in 2 cm šroke rezance. Skuhaj jih v slianem kropu in zabeli z drobitinami.

VAZNO ZA STARSE!

Otok in družina

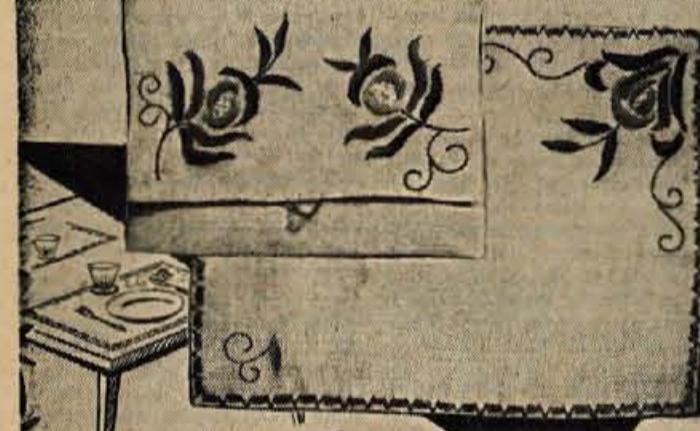
Izšla je prva številka revije »Otok in družina«. Osem let je izhajala pod imenom Mladi svet in je še danes naša edina vzgojna revija.

Vsebina prve številke je približno takšna: za uvod je napisala odgovorna urednica lista Zima Vrčaj-Holy nekaj o preimenovanju revije in pomenu, ki ga ima za vse ki se ukvarjajo z otroki in odražajo mladino. Leopold Kresl je pisal o sklepnu vodstvu sindikatov, da bi uporabili čim več sredstev za usakdanje življenske potrebe.

Z varstvom otrok v Celju nas je seznanila Lojzka Jančičeva.

Ela Peroci piše v članku »Zares in za žalo« o otroških hišnih svetilih. Sledi prispevek dr. Milice Bergantove »Custvena vzgoja in duševni razvoj otroka v predšolski dobi«, članek Vladimira Cvetka o ocenjevanju in napredovanju učencev v osnovni šoli, članek Andreja Hadžijevse »O najnovejših izkušnjah zavoda za šolski film o avdiovizualnih sredstvih v otroških vrtcih«. O predvajanih filmih v naših kino dvoranah in o prizoritu Osbornove drame »Ozri se v gnezdu« piše Marija Vogelnik in Ivan Potrč. Sledi priljubljen pomerek s starši, spolni pouk Helene Puharjeve in rubrika Midva.

Številka je vsebinsko in likovno bogata in bo gotovo razveselila vsako družino.

da bi mizo prijetno uredile, četudi samo zase.

»Sobica je tako majhna, vsi koticiki so založeni in za boljše serviranje ni prostora, bo ugovarjala ta ali ona. Za res, prostora je malo, toda zadustuje prav malo mizi-

jevidni pribor. Vzorec izpolnilo s polnim vdom, le na sredini cveta napravimo vozliče. Barve izbiramo poljubno, prav tako vzorec.

Takšne male garniturice lahko napravijo šolarke za vse družinske

ca ali celo premična deska, ki jo po uporabi naslonimo ob steno.

Važno je, da je lepo pogrnjena, kajti z veliko večjim tekom bomo použile svoje kosilo v lepem okruhu.

Za vsakega od njih pogremo mizo s svojim prtičkom, zato ni treba, da imamo en sam velik prt. Miza bo na ta način bolj pesta, pa tudi pri pranju bomo imeli manj preglavic.

člane. Za vsakega od njih pogremo mizo s svojim prtičkom, zato ni treba, da imamo en sam velik prt. Miza bo na ta način bolj pesta, pa tudi pri pranju bomo imeli manj preglavic.

Gorenjske bodice

△ Ni dolgo tega, kar sem pisal v bodicah, da je Gorenjska občina v Kranju pred časom prodala neki ženski že nošeno obliko. Ker pa se Gorenjska občina z mojo odločitvijo ni strinjala, sem si prejšnji teden tisto ne-srečno obliko sam ogledal. In kaj sem ugotovil? Ovratnik in nekateri drugi deli oblike so zares takoj kot bi oblike nekdo že nosil. Pojasnili so mi, da je oblika izgoljena najmanj 6 mesecev in da so tisti znaki od »vremenskih ne-prilik«, predvsem od prahu v lokalu. Oblika so vzeli iz redne prodaje; prodali jo bodo po močno znižani ceni. Ta dogodek je Gorenjsko občinlico privdel do odločitve, da bodo občutljive tkanine poslej shranjevale v posebnih plastičnih vrečkah.

△ Zdaj pa kaj bolj veselega, saj smo komajda ukrotili Pusta. Za uvod eno iz predpustnih dn. — V soboto, 31. januarja je bil v Kranju Veliki tekstilni ples. Brez muzike pa res ne gre, so menda rekli tudi prireditelji. Ker so bili v stiski za klavir, so se obrnili na Prešernovo gledališče. Prireditelj je obljubil, da bo klavir vrnili že v ponedeljek. Pa je prišel ponedeljek, klavirja nikjer. Minil je torek... pa sreda... Seveda je vmes Prešernovo gledališče večkrat vprašalo, kako je s klavirjem in kdaj ga nameravajo vrniti. Rekem vam, da je prireditelj našel toliko obljub, da so bili tisti iz gledališča kar ginjeni. Klavirja pa ni bilo od nikoder. Končno, ko so bili telefonski pozivi postavljeni že precej na ostrino, so klavir v četrtek, 5. februarja le vrnil. In še nekaj. Prešernovo gledališče je — tako sem bil slišal — pri vseh mrtvih in še živečih uglaševalcih klavirjev priseglo, da klavirja poslej ne bo več posojalo. Kam se bodo prireditelji tekstilnega plesa obrnili za klavir prihodnje leta? To menda ni bil zadnji tekstilni ples v Kranju. Se ved: v veliko zadrgo so spravili tovariša, na čigar intervencijo je gledališče klavir posodilo. Obljubil je namreč, da bo klavir vrnjen že v ponedeljek.

△ Preteklo nedeljo sem v Kranju našel znamenca. Se pozdravil me ni. »Si že bil na Ribiškem tednu v restavraciji Park?« me je začel kot obesden naskakovati. »Rečem ti, čudovito doživetje, pravi raj za vodstvo.« Stopil sem v restavracijo in narocil. Čudovita je bila, to moram priznati, ampak cena dragi moj. cena. Mislim sem, da me bo prizadelo. Pomislil, za postri, ki ni bila, ko je še plavala, težja kot 25 dkg, sem odrnil 500 dinarjev. Zdaj pa vzemim v roko računico. Stiri take postri tehtajo 1 kg in veljajo pri trgovcu okrog 360 dinarjev. Restavracija pa dobi zanje 2000 dinarjev. Se zdaj razmišjam, s čim so začinili ribo, da je bila tako draga?

Tako bo in nič drugače: Pust je zavrel ljudem glave in tega se menda zaveda tudi vodstvo restavracije Park. Zakaj ne bi teh nordin dne izkoristili in izpraznili ljudem denarnice. Tiste mreže, ki so jih razpeli pod stropom kot simboli ribištva, pa služijo menda za to, da lovijo vanje goste — kaline, ki nasledajo »zasoljenim« mikavostim Ribiškega tedna.

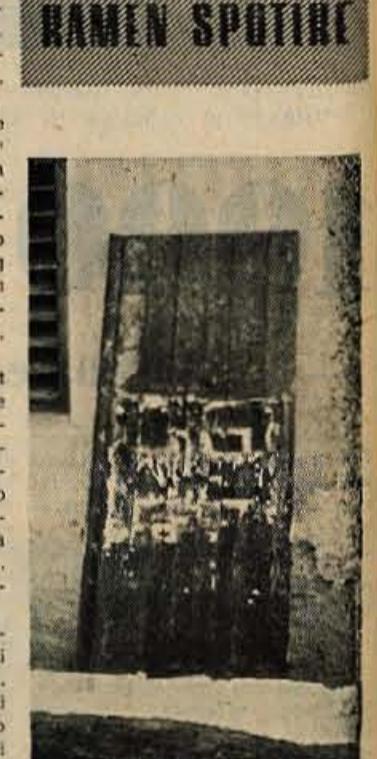
△ Javna stranička v Kranju nima sreče. Iz prvega so naredili akvarij, iz drugega — pralnico... Zdaj so pa iznadljivi Kranjčani našli pravo pot iz zagate. Zelo primeren prostor so našli v spleti ulici, ki vodi k Vajenski šoli. Hudo prijetni sprehodi po tej ulici so ob nedeljah in ponedeljkih zjutraj. Preveč je neokusno, da bi o tem še govoril.

△ Mimogrede še skromno vprašanje. Sicer ne vem, komu bi na namenil? Kaj nameravajo s tisto razkrito vdolbinou pod arkado kranjske Delikatese. Tista »parcelsa« se mi zdi kar malo premajhna, da bi bilo moč postaviti na njej kaj primernega. Menda bo najpametnej, če luknjo asfaltirajo.

△ To pot je tudi Ota iz Kranja prispeval svojo domislico. Pogovor je nanesel na občinsko glasbeno

revijo, ki je bila pretekli teden v Kranju. O svojih vtilih je takole modroval: »No ja, čisto lepo in zabavno je bilo. Veseli gorenjski fantje iz Senčurja so me pa že razočarali. Prepičan sem bil, da bodo v program popevk vnesli vsaj še hoola, hoop. Trebušni pleši, pa čeprav pred mikrofonom so brez obroča kar preveč monotoni. In kako lepo bi na ta način proslavili spomin na Prešernovo smrt...«

Vas pozdravlja Vaš Bodicar!

»Ce nimate kaj name napisati, me vsaj ne izpostavljajte golo ob cestile.

Tako bi upravičeno lahko rekli o veliki oglašni deski, ki stoji nagnjena na zid ob glavni cesti v Podbrezjah. Upati je, da se jo bo kdo usmilil.

Kako je prišlo do nesreče? Kje tisti ozrok? Komisija je izključila prav vse možnosti, razen te, da je avtomobil odpovedalo krmilo prav v ovinku. Na kraju, kjer bi moral voznik smer vozila izvravati, temveč je utpel hude telesne poškodbe, sopotnik pa lažje. O škodi, ki je nastala na avtomobilu, skoraj ne kaže govoriti. Menda sta sliki dovolj zgovorni.

Komisija je izključila prav vse možnosti, razen te, da je avtomobil odpovedalo krmilo prav v ovinku. Na kraju, kjer bi moral voznik smer vozila izvravati, temveč je utpel hude telesne poškodbe, sopotnik pa lažje. O škodi, ki je nastala na avtomobilu, skoraj ne kaže govoriti. Menda sta sliki dovolj zgovorni.

Tokratna prometna nesreča do-

STOJA splošna nevarnost

Pogosto vozniki svojim motornim vozilom kar preveč zaupajo. Seveda niso redki primeri, da se vozilo zviška strmolilo na pod-

stoli, da se kolesa strmega pobočja sploh niso dotaknila, temveč je vozilo zviška strmolilo na pod-

takino slepo zaupanje budo maščuje. Da je temu tako, bomo dovolj dovolj zgovoren primer v naslednji prometni nesreči, ki se je primerila v petek, 6. februarja na cesti I. reda, ki vodi mimo letališča Alpskega letalskega centra v Lescah.

Ob 13.45 je proti Jesenicam bil osebni avtomobil Opel Olympia z dvema potnikoma iz Kamnika. Ker je bila cesta prosta in suha ter vidljivost dobra, ni nič čudnega, da je avtomobilist precej odločno pritisikal na ročico za plin. Očividec pričuje, da je avto vozil zelo naglo, vendar po desni strani cestička. Tudi potem, ko je zapeljal v ovinek, ki pred cestnim podvozom Lesc — Begunje rabil zavija na levo, se je le držal svoje smeri. Ko pa bi moral vozilo, izvratiti smer vožnje, je zavilo počasi z desne strani cestička na levo. Z neznanjano hitrostjo je avto zdrel po travniku in končno zgrmel 5 metrov globoko v cestni podvoz. Očividec trdi, da je imel voz še vedno toliko hitro-

vozno cesto. Avto se je prekopicnil in obležal s kolesi navzgor. Naključje pa je hotelo, da je bil

Ob 40-letnici KPJ

Poročilo iz Vukovara

Levičarji nekdanje socialne demokratske stranke v Sloveniji, ki so se v začetku leta 1920 združili v Socialistični delavski stranki Slovenije z namenom, da se vključijo v Socialistično delavsko partijo Jugoslavije (komunistov), so še nadalje trudili, da bi zrevolucionirali tudi vodstvo socialne demokratske stranke, ki je leta 1919 odklonilo povabilo na Kongres zedinjenja v Beogradu, in tako vključili v komunistično gibanje vse slovenske socialistične mišljete delavce. Zato so se levičarji udeležili tudi socialdemokratskega kongresa v Mariboru. Na tem kongresu je vodstvo slovenske socialne demokracije sprejelo levičarski predlog in sklenilo, da se udeleži II. kongresa SDPJ(k), ki je zasedel junij 1920 v Vukovaru. Na ta kongres sta bila z Jesenic odpravljena dva delegata, in sicer član SDPJ(k) Anton Vergelj in podpredsednik krajevne organizacije SDPJ(k) Janez Smolej.

S kakšnim namenom so se slovenski socialistični demokrati udeležili kongresa v Vukovaru, je po kazal sam potek njegovega zasedanja. Na kongresu so se solidarizirali z odpadniško Topalovičevim skupino in skupno z njo demonstrativno zapustili zasedanje. Od

čevanje davkov v socialistični družbi itd. Kljub tem pomanjkljivostim pa ta program dokazuje, da je KPJ že stopila na pot ostrege revolucionarnega razrednega boja, kar je bilo — kakor je rekel tovarš Tito na V. kongresu KPJ — najpozitivnejša stran tega programa.

Na zborovanju v Delavskem domu na Jesenicah, na katerem so jeseniška delegata poročala o Vukovarskem kongresu, je jeseniška članstvo KPJ navdušilo predvsem poročilo o velikem številu komunističnega delavstva, ki so ga zastopali delegati na kongresu. Članstvo je obsodilo tudi obnašanje tistih delegatov, ki so se solidarizirali s Topalovičem in demonstrativno zapustili vukovarski konгрès. To je še bolj zaostriло razmerje med komunisti in socialističnimi demokrati na Jesenicah, ki so domovali pod isto streho v Delavskem domu, ki je bil last delavskih konzumne zadruge ali kakor so ji na Jesenicah rekli »rdeči konzum« (v razliko s »črnim konzumom«, ki so ga imeli v rokah krčanski socialisti). »Rdeči konzum« pa so si lastili socialistične demokratije in so bili kot taki tudi pravni lastniki Delavskega doma. »Konzumarje«, kakor so imenovali komunisti lastnike zadruge, po Vukovarskem kongresu komunistov v Delavskem domu niso hoteli več trpeti. Izra-

bili so pravno lastništvo in niso dovolili krajevni organizaciji KPJ, da bi imela svoj sedež v Delavskem domu. Zato so se morali komunisti, tako kakor pred desetletji prvi jeseniški socialisti, zbirati k predavanjem, zborovanjem in drugim prireditvam v gostilniških lokalih. Največ so se zbirali v gostilnah pri Brunerju in pri Vergelju.

¹ Janez Smolej, ki je bil takrat podpredsednik jeseniške krajevne partijske organizacije in ki se je udeležil vukovarskega kongresa, je že čez nekaj let zapustil komunistične vrste in preseljal v vrste Jugoslovanske strokovne zvez.

V noči med 30. in 31. decembrom

Jugoslovanska buržoazija je zaradi slabosti, ki jo je pokazalo vodstvo KPJ zlasti ob zlomu železničarske stavke aprila 1920, nadaljevala svojo ofenzivo proti komunističnemu gibanju v državi. Da bi si utrdila svoj vladajoči položaj v državi, je izdala interese sloven-

zo komunistične mladine in razrednimi sindikati ter uzakonila zaplemba celotnega premoženja omenjenih organizacij.

Zaradi neznatnega odpora proti »Obznanji« je buržoazija poostria svoje nasilje nad komunisti. Na Jesenicah je bil prva žrtve tega nasilja predsednik krajevne partijske organizacije Stefan Weiss, star borec za pravice delavskega razreda, star socialist, ki mu je oktobra revolucija pokazala napake avstrijske socialne demokracije, nad katero se je bil razočaral kakor mnogi že ob izbruhu prve svetovne vojne. Bil je med organizatorji delavskih demonstracij v upanju, da bodo prerasle v revolucijo, in ki je bil po prevratu novembra 1918. leta med tistimi, ki so ustvarili močno levičarsko skupino med jeseniškimi socialisti, skupino, ki je junija 1919 prelomila s socialistično demokracijo in se pridružila komunistom. Bil je človek, ki je zaradi svojega delovanja zasluženo postal prvi predsednik krajevne partijske organizacije na Jesenicah in jo vodil vse do januarja 1921. Takrat so ga aretrirali in na kratko opravili z njim. Vseli so mu državljanstvo pod pretezo, da je Korošec in da mu je zato pot održal v Avstriji. Izgnali so ga, dasi je bil Weiss že dolgo vrsto let na Jesenicah in je imel tu domovinsko pravico. S Stefanom Weissom je jeseniški delavski razred izgubil svojega neukončivega in prljubljenega tribuna, partijska organizacija pa svojega predsednika in enega izmed najbolj sposobnih svojih članov, kar je pomenilo zanj

težek udarec prav pri prehodu v ilegalno.

Prepoved Komunistične partije je redile vrste jeseniških komunistov. Mnogi komunisti, po rodnu Korošci, so takrat izstopili iz KPJ. Ne toliko zaradi omajanega prepričanja, kolikor zaradi bojazni, da bodo doživeli podobno usodo kakor Stefan Weiss. Odpadli pa so seveda tudi taki, ki so v času, ko je kazalo, da bô revolucija lahka, vstopili vanjo zaradi osebnih koristi, ki so si jih nadzeli po zmagi revolucije. V vsakem gibljenju in v vsakem času so taki ljudje in so zato za vsako gibanje najbolj škodljivi. S takimi koristovci partijska organizacija na Jesenicah ni nicesar izgubila, marveč se je samo prečistila. Ceprav je številčno upadala, je prav ob prehodu v ilegalno jeklenila. S prehodom v ilegalno, pri katerem sta se kot organizatorji najbolj izkazala tajnik partijske organizacije Ciril Košir in blagajnik France Ravnik, se začenja drugi del zgo-

dovine jeseniškega delavstva med obema vojnoma, obdobje, ki je trajalo do leta 1929 in v katerem je partijska organizacija doživelila še marsikatero itro preizkušnjo. Buržoazno nasilje je še marsikoga zlamillo, toda jedro je vedno bolj jeklenilo in ga ni mogel uničiti niti najhujši teror.

Naročajte in citajte „Glas Gorenjske“ - najbolj bran časopis na Gorenjskem

Vsek pondeljek in petek v „GLASU GORENJSKE“ najnovejši dogodki v besedi in sliki

KRAJSKA RAZGLEDNICA: Začetek ali konec zime...

V Jurjevem kat dcugad...

Jurjani so prav taki ljudje kot so v Cerkljah, v Kranju, v Predvoru in drugod po Gorenjskem. Stari se prav tako zgražajo nad mladino, češ da je »na slabih poteh«, mladina se prav tako pritožuje, da nima prostora za plesevanje, ne razumevanja pri starejših. Prav tako kot drugod po Gorenjskem Jurjani hvalejo cviček brez vode, prav tako delajo in te dni prav tako gledajo navzgor, kdaj bo snežilo.

V tem rednem vsakodnevnom življenju pa je Jurjane vendarle nekaj vznemirilo, jih odtegnilo od tistega povprečnega, navadnega, umirjenega življenja. Nekateri pravijo, da je to prijetnejše. Pravijo, da prej minevajo ti dolgočasni zimski dnevi. Drugi pa obravnavajo, nerovno mahajo z rokami in zatevajo pravice, pravijo, da ne vzdružijo.

Umirjenejni vaščani pravijo, da se vsa stvar vleče že sem od zadnjih parlamentarnih volitev. Mlinarjevi so imeli svojega kandidata. »Zakaj pa govorimo o demokraciji?« so takrat dejali in pozabili.

»Jarek prek poti so skopali! Pot, ki jo rabimo že 100 let,« so se jezili Jurjani.

»Čez našo zemljo gre, Jaz ukazujem, jaz plačujem davke,« je rekla Mlinarica.

Toda vas se ni pomirila. Na zboru volivcev so znova protestivali proti takemu ravnjanju. Izvolili so neko »komisijo za premirje«. Ta se je naslednji dan javila pri Mlinarjevih, pred jarkom prekopane poti. Izid: nekaj dni za tem je bila preko poti še visoka, močna ograja. Ce je tako končala pravda, je ni znano.

Se preden se je polegla napetost okoli poti pod vasio, je Jurjane vznemirila druga neprijetnost. Slo je že dve ženski, mama in hčerkko. V vasi sta znani kot ura v zvoniku. Prav bistri res nista, toda za kmečka dela sta sposobni. Tako je prišla mama kot služkinja k Basinovim. Gospodar jo je »vpeljal« v usa domača dela in kar je bilo najhujše, ona je kaj kmalu dobila hčerkico. Po vasi se je takrat šušljalo kot marsikaj, in znova zašlo v pozabovo. Služkinja pri Basinovih pa je ostala kot prej, le da je imela še hčerkico. Toda žal hčerkico, pravo naslednico njenega trpljenja — bila je slaboumnka kot mati. Venday sta ostali, delali in živeli pri hiši in vse kar je bilo, je šlo počasi v pozabovo.

Zdaj pa... Nenadoma sta ti dve siroti postali dva jurjanska blapeca Jernejci. Nimata kam spati, nimata nikogar. Dom, na katerem sta bili, kjer je mati delala malo ne petdeset polnih let, ta dom ni več njihov. Nekdanji gospodar je vse prodal. Kupec ni prevzel skrb za dve ženski. Tako sta se po malem znašli zunaj hiše. Potrivali sta na vrata Jurjanov. Sprejeli so ju. »Dokler se ne reši drugače,« so rekli. Toda izgledovni. Kdo naj vzame pod streho v oskrbo staro, izčrpano ženo, kdo ima sobo, stanovanje za to?«

O tem se razgovarja Jurjani te dni. Tudi pusta so pokopali kot drugod po Gorenjskem in se poklonili njegovemu spominu. Toda nekatere stvari pri nih pa vendarle niso prav take kot drugod, marveč svojstvene, posebne.

K. M.

Ustanovitev tamburaškega zbora »Svoboda Dobrava—Vintgar 1. 1923

dvajsetčlanske slovenske delegacije so na kongresu ostali samo trije člani, med njimi oba jeseniška delegata. Ta dva sta prenesla sklepne vključevanje kongresa na članstvo krajevne partijske organizacije na Jesenicah. Med temi sklepi je bil tudi sklep o preimenovanju Socialistične delavsko partijo Jugoslavije (komunistov) v Komunistično partijo Jugoslavije. Prav tako so jeseniški komunisti razpravljali o programu in statutu KPJ, ki je bil sprejet na kongresu in vseboval osnovne programske linije, ki niso bile popolne in so vsebovale velike pomanjkljivosti tako glede na nacionalno vprašanje, ki ga program niti ne omenja, glede na agrarno vprašanje, ki je bilo zelo nejasno formulirano, glede na pla-

skega naroda na Koroškem, v Slovenskem Primorju in v Istri. Oktobra 1920 smo Slovenci izgubili Slovensko Koroško, kar je pospešilo germanizacijo in je zaradi meštarjanja velesil, ki so se opirale na leto 1920, tudi po drugi svetovni vojni ostala v okviru Avstrije. Prav tako je jugoslovanska buržoazija zaradi utrjevanja svojih notranjih pozicij v tem času prepustila Slovensko Istru in Primorje Italiji. Ni jih bilo mar, da je s tem prepustila velik del slovenskega naroda nenehnemu zatiranju in načrtному raznarodovanju. Konec 1. 1920 se je počutila že močno in je pripravila odločilen udarec proti KPJ. V noči med 30. in 31. decembrom 1920 je z »Obznanjo« postavila izven zakona skupaj z Zve-

zovne jeseniškega delavstva med obema vojnoma, obdobje, ki je trajalo do leta 1929 in v katerem je partijska organizacija doživelila še marsikatero itro preizkušnjo. Buržoazno nasilje je še marsikoga zlamillo, toda jedro je vedno bolj jeklenilo in ga ni mogel uničiti niti najhujši teror.

sebna kandidatna lista je romala od hiše do hiše, podpisali so se kopičli. Toda, na volitvah — premočno glasovali! Mlinarica je bila iz sebe. Vas se ji je na tih posmehovala. Toda ne dolgo. Ko se je pred časom, ob večernem mraku nekdo iz vasi vozil mimo Mlinarjevih, je kolo neprizakovano treščilo v jarek. Kolesar je k sreči odnesel celo glavo. Lahko bi bilo buje.

»Jarek prek poti so skopali! Pot, ki jo rabimo že 100 let,« so se jezili Jurjani.

»Čez našo zemljo gre, Jaz ukazujem, jaz plačujem davke,« je rekla Mlinarica.

VIHAR POD TRIGLAVOM

Rišo Milan Batista

Smrt na Okroglem

77

Borci so skorajda pozabili na previdnost in se nagnetli preblizu izhoda, navdušeni nad Stakovim uspehom. Top na drugem bregu je stal sam in zapuščen; topničarji so po Stankovih rafalih poiskali kritje v razgonih njive. Zdaj so se tudi Nemci opomogli od presenečenja in besno so zažvižgale krogle okrog izhoda, da so se fantje morali umakniti globlje.

78

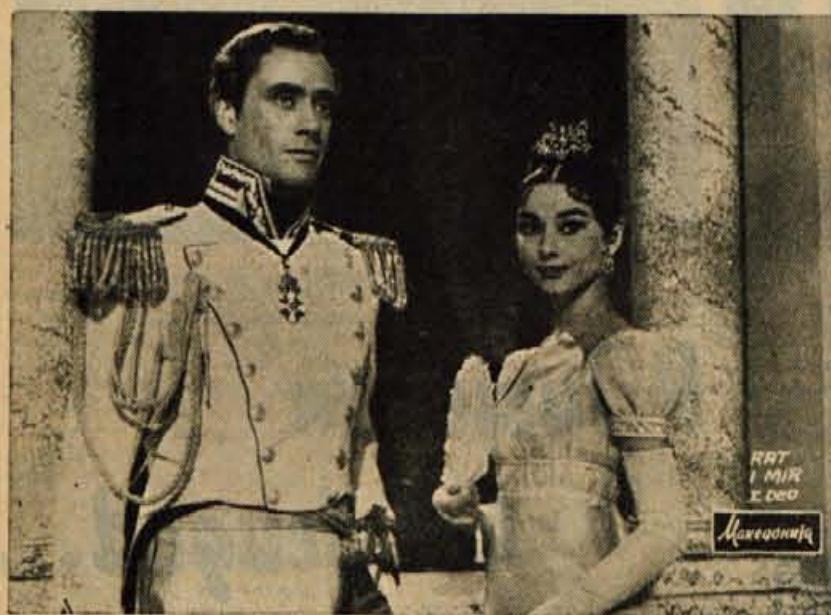
Stanko ni več streljal — toda okoli topa je bilo kljub temu vse mirno. Nemci so ga odpeljali šele potem, ko so ves breg zastrli z umetno meglo, ki je zadržala zelenico pred partizanskimi pogledi. Stankov uspeh je borcem spet dal poguma. Morebiti se bodo pa ponoči le prebili? Le za Planina jih je skrbelo, saj odkar je izginil, niso vedeli, kje je ostal.

79

Planin je medtem še vedno tičal v vodi — na istem mestu, kamor se je bil zatekel zgodaj zjutraj. Kolena mu je obilovala ledena Sava; od snega, ki ga je pomlad raztopila v planinah, je bila voda tako mrzla, da mu je ledenele kri v žilah. Niti premakniti se ni upal in kadar ga je kdaj pa kdaj napadel kašelj, se je le z največjimi naporji premagoval.

80

Na skali nad njim pa so ležali Nemci okoli strojnici, ki je skoraj neprestano tolkla po votlini. Po njej bi lahko ugotovljalo, kaj delajo tovariši — saj so na vsak gib v votlini nemški mitraljezci takoj odgovorili z dolgimi in gostimi rafali. Ampak on ni mislil na Švabe nad svojo glavo, ampak na tovariše v votlini — kako bi jim pomagali.

Gledali
bomo . . .

Menda ni filma, o katerem bi bilo še pred realizacijo toliko govorjenja kot o italijanskem barnem filmu v visitavision sistemu »VOJNA IN MIR«. Mnenja kritike so deljena; nekateri to filmsko realizacijo v dveh delih hvalijo, drugi grajajo. Nobenega dvoma pa ni — film je veljal težke milijone. Ocenio bomo odložili do takrat, ko bo film dosegel Gorenjsko. Mikavnosti prav gotovo ne bo manjkal. Za to nam jamči obširna galerija slovečnih imen iz filmskega sveta: režiser King Vidor in igralci Audrie Hepburn, Henri Fonda, Mel Ferrer, Vittorio Gassman, Anita Ekberg itd.

Največja kronika ŠKANDALOV

Britanski aristokrati niso bili kdo ve kako veseli, ko je izšel trinajsti zvezek zbirke »Compleis Peerage« (Vse plemstvo), kajti to obsežno delo, katerega prvi zvezek je izšel leta 1884 in ki obsega

doslej že 15.000 tiskanih strani, ne poroča samo o junaških delih angleških aristokratov, marveč tudi o zločincih plemenitega rodu, o njihovih pustolovčinah in fantastičnih popadkih.

Pet zgodovinarjev, ki so doslej urejali to zbirko, se ni prav nč oziralo na čustiva ali morebitni odpor še živih potomcev in sorodnikov nekdajnih zločincev, pa čeprav so to princi in knezi, mar več je navajalo le suha zgodovinska dejstva.

V poglavju o »Queensberryjih«, enem najstarejših znanih angleških rodov, je zapisano, da je neki član tega rodu v navalu jepek svojega kuharja živega na ražnju. Skoraj ob istem času je neki drugi član tega rodu ubil svojega osebrega služabnika in je bil zato obsojen na smrt. Pod vislico se je pejal v svoji najlepši kočiji, ki so jo vlekli trije pari belcev, krvniku pa je tik pred izvršitvijo sodbe izročil svileno vrvo.

V tej knjigi pa niso opisana samo strahotna dejanja, marveč tudi najbolj neverjetne ljubezenske zgodbe, seveda polnoma resnlike. Grolica Castelmane je tako pogosto in tako hitro menjavala svoje ljubimce, da so se kralj Karel II. in dva plemenita lorda srdito spopadli za-

radi očetovstva, ko se je grofici rodila hčer Ana.

Lepa vdova lorda Primrosa je vztrajno odklanja snubljenje grofa Stair, zato je ta kar na lepem vrli v njeno spalnico, stopil k oknu in skozenj pomahal mimočim. Tako je milady morala reči »da«, če se je hotela izogniti javnemu Škandalu.

Ta zbirka ovrže in postavi na laž ali v čudno luč tudi marsikatero bajko o izvoru lordovstva in spon pliemstva. Ena izmed kneginj Chando je začela svojo kariero kot žena kravjega hlapca, ki jo je na trgu prodal knezu za vrečko srebrnikov. Prav tako je zavil v meglo tudi začetek in izvor sedanjega bogastva plemenitih hiš. Cumberlandski vojvoda, brat kralja Jurija I., je plačal nekemu zakonskemu možu iz rodu Earl 10 tisoč funtov, ko ga je ta zatolil v ljubezenskem razmerju s svojo ženo. Richmondski lord pa je rešil svojo rodbino finančnega zloma s tem, da je ozelenj svojega sina s trinajstletno hčerko nekega lorda. Nevestin oče je obljubil, da bo nadan poroke pozabil velike igralске dolge ženinovega očeta.

Se več takih in podobnih zgodbič vsebujejo dosedanji zvezek »Compleis Peerages«.

ZA RAZVEDRILO

Samo še za malenkost na desno, prosim!

ROMAN

II. del

3

VIGENCI

Mimi
Malenšek
Konič

Odrgal se je mislim na leta blagostanja in se spet zavrtal v Družbo. Jemala mu je mir, mučila ga je. Visela je nad njim kot grožnja. Kaj bo z njim, z njegovo kovačijo, če jo res ustanojivo? Povabili so ga, naj pristopi, toda on se ni mogel odločiti. Vedel je, da ga vabijo samo zato, ker sami ne morejo zbrati velike glavnice. Če pristopi, bi bil v Družbi zmeraj sam proti vsem. Kako pa, če ne pristopi? Potem bi ga Družba uničila! Že tako se je moral zadnja leta pogosto voziti okrog in iskati naročil. Nekje se je zatikal: velike tvrdke, ki jim je prodajal leta in leta, so imelo polna skladniča in niso marale več kupovati. Zastopniki so bili sitni in izbirčni. Blago so natanko pregledovali in zbijali ceno, da si komaj še dihal. Razen tega pa je tičal globoko v njem strah pred trgovskimi družbami. Ni jim zaupal. Družba — to je čisto nekaj drugega, kot samostojen mojster. Nekaj gladkega je, gibkega, neoprijemljivega. Nekaj neosebnega. Pri družbah mora biti človek zmeraj previden. Tu ni nikogar, ki bi ti segel v roko in dal besedo! Pri družbi se ne moreš sklicevati na obljubo, moško čast in podobne stvari. Družba — to so direktori, ki težko prideš do njih, ker imajo baje zmeraj veliko opraviti, a jih kljub temu nikoli ne najdeš drugače kot sedeče v plišastem naslonjaču in z debelo havano v ustih. Družba je zmes predsednikov, tajnikov in tajnih svetnikov, katerih imen nikoli ne izveš, so pa kljub temu vsemogočni. Ne moreš se pogajati, sploh ničesar ne moreš, ker te zmeraj zavrnejo z besedami:

»Družba vaših pogojev ne more sprejeti...«

Ko že odpošlješ blago in nestrpočno čakaš na denar, ti sporočijo:

»Družba se je odločila, da bo poravnala svoje obveznosti do vas v roku šestih mesecev...«

Pobesnel bi, toda te gladke družbe ne morem zgrabiti za vrat!

Pri taki družbi je nekoč že izgubil veliko denarja. Bila je ugledna družba, s sedežem sredi mesta, z rejenim direktorjem, blestečimi parketi, plišastimi naslonjači in preprogrami. Nekega dne je propadla, ne da bi bil kdo prej kaj slutil. Dominik si je najel odvetnika in je družbo tožil. Potem pa se je zgodilo, da so druge družbe po svojih pravnih zastopnikih dobile iz konkurzne mase vsaj del svojega denarja, Dominik pa je ostal praznih rok. Pozneje je družba pod drugim imenom začela znova... Da, tem družbam ne prideš do živega!

Dominik si je rekel, da se ni batil, da bi se kroparska družba kdaj razrastla v tako mogočno podjetje, toda že to je odveč, da jo bodo sploh ustanovili. Jezno je pomisli, da je doslej premalo storil proti temu. Begal je na levo in desno, dogodkom pa puščal, da so šli svojo pot! Če bi bil pravi čas skušal mojstre odvrniti, bi se bilo gotovo vse drugače obrnilo. Španov Johan in Hetori sama ne pomenita nič! Zdaj pa je že prepozno. Hetori je prinesel pravila in za noco so sklicali sestanek pri Jarmu. — Dominik je postrani pogledal soseda in rekel:

»Počakaj... Jaz bom tudi.«

Rogovlci si je zaskrbljeno gladil brado. Tehtal je Dominikove besede. Če bi se obetal dobiček, bi Zgonc zatrđno pristopil. Preveč je sogolten, da bi izpustil dobiček iz rok! Če noč, potem je stvar tveganja. Nemirno se je prestopil in polglasno menil:

»Pa res... Ne kaže se zagnati v vodo, če ne veš, kako bo izplaval.«

»Tako je.«

Skoro nato je Rogovlci odšel. Dominik se je spet namenil v hišo, a so ga zmotili psi, ki so se pripodili izpred vozarne. Bili so trije — dva lovska in čuvaj, volčjak z jantarno rumenimi očmi. Plazili so se mu okrog nog in on

Prvi atomski ledolomilec

pred poskusno vožnjo

»Lenin« — sovjetski ledolomilec na atomske pogon, ki so ga po 16 mesecih graditve splovili pred letom dni v leningrajski ladjedelnici, bo v kratkem povsem dograjen in bo šel na prvo poskusno vožnjo. Plui bo lahko več let, ne da bi mu bilo treba dodajati gorivo. Sovjetski strokovnjaki napovedujejo, da se bo ledolomilec lahko prebijal skozi led vse do Severnega tečaja. Na krovu bo imel dva helikoptera, ki bosta posadki posredovala podatke o ledu, skozi katerega bodo pluli.

Ladja »Lenin«, ki tehta 16.000 ton, bo najmočnejši doslej zgrajeni ledolomilec. V njenem trupu so trije jedrski reaktorji s skupno 44.000 KM, kar predstavlja dvakrat večjo moč, kot pa jo ima do zdaj najmočnejši ledolomilec »Glacier«.

Na ledolomilcu »Lenin« bo skupina znanstvenikov, ki bodo upravljali z atomskimi reaktorji in raziskovali najrazličnejše lastnosti Arktike. Glavna naloga ledolomilca pa bo vzdrževanje velike severne poti ob severni obali Sibirske. Ta pot predstavlja pomorski zvezvod Murmanskim in Vladivostokom, dolgo 11.000 morskih milj.

V arktični ocean se izlivajo tri velike reke — Ob, Jenisej in Lena — ki so skupno s pritoki glavna prometna zveza, po kateri prevažajo blago iz prostra-

nega sibirskega zaledja, v katerem je še zelo malo cest in železnice.

Ledolomilci, s katerimi je do zdaj razpolagala Sovjetska zveza, lahko po severni poti plovejo samo približno 10 tednov v letu — v času kratkega arktičnega poletja od julija do septembra. »Lenin«, ki so ga splovili 5. decembra 1957 pa bo lahko to pot uporabljal dajč časa. Konstruiran je tako, da si bo utrl 30 m široko pot ne glede na debelost ledu. Pri normalnih pogojih je njegova največja močna hitrost 18 morskih milj na uru. Strokovnjaki so izračunali, da se bo skozi 2,5 m debel led lahko prebijal s stalno hitrostjo dveh morskih milj. Kljun bo zgrajen tako, da bo lahko »nasadele« na led pred seboj in ga potem zdrolbil s svojo tezo. Če bo naletel na debelejše pasti ledu, bodo vključili posebne črpalki, ki bodo v tanke pod ladijskim kljonom načrpalne toliko vode, da bo prav s svojo tezo lahko prebil kakršnokoli ledeno oviro. Iste črpalki bodo reševalne ladjo, če jo bo z vseh strani obkrožil led.

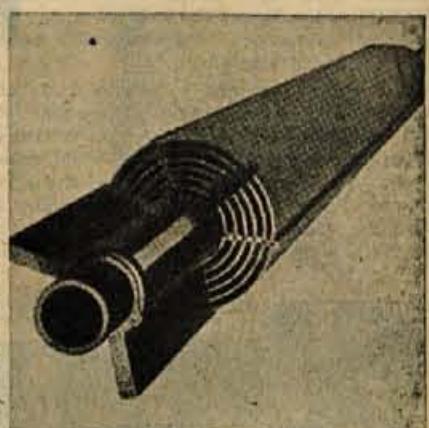
Za normalno vožnjo bosta delovala le dva izmed treh reaktorjev. Dajala bosta paro turbogeneratorjem, katerih moč znaša 30.000 kilovatov. To je energija, ki zadostuje za potrebe precej velikega mesta. Tretji atomski reaktor bodo vključili le po potrebi. Vsi trije reaktorji bodo porabili dnevno samo za eno kavno žličko urana, zato bo ladja lahko plula več let, ne da bi se ji bilo treba oskrbovati z gorivom. Dejavnost atomskoga ledolomilca bosta morda omejevali le vzdržljivost posadke in zmogljivosti skladije za hrano in druge potrebsčine. Strokovnjaki pravijo, da bo ledolomilec lahko brez vmesnega postanka preplul obo tečja.

Ladijski trup je zgrajen iz posebnega visokokvalitetnega jekla, ki lahko zdriži zelo velike pritiske ledu. V celoti je ladja dolga 134 metrov, visoka pa 27 metrov. Kapetan Pavel Ponomarov, eden od pionirjev Velike severne poti, bo lahko upravljai ladjo — krmilil, reguliral hitrost vožnje, zaustavil in poganjal

stroje naprej in nazaj — samo s kontrolnimi gumbi na komandnem mostu ladje.

Posadki ne bo grozila nevarnost atomskega sevanja, ker obdajajo v vodo potopljen reaktor arktičnega oklepja, ki tehtajo 3000 ton. Zrak, ki bo prehajal iz prostora, kjer so reaktorji, bodo čistili posebni filtri. Radioaktivne snovi bodo spravljali v posebne cisterne, ki jih bodo praznili na določenih mestih. Razen tega bo na krovu tudi aparat, ki bo vodi odvzemal radioaktivne sestavine.

Raketa za Mars?

NOVI ZEPPELIN

Nekl zapadnonemški inženir je iznajdlitelj »vakuum — Zeppelin«, ki bo, kot on meni, ponovno uvedel Zeppeline v letalski promet.

Ing. Hermann Steinbach je skonstruiral lahek in močan balon iz plastične snovi. Iz njega se izvrpa zrak in delni vakuum, ki pri tem nastane, vzdigne zračno ladjo z zemlje. S pomočjo sistema vakuumskih pump in ventilov se lahko regulira višina poleta. Kot prednosti nove zračne ladje je, da je ing. Steinbach navedel veliko brzino in prostrane ter udobne kabine za potnike, ki bodo imeli lep razgled na zemljo.

Težave s pridobivanjem helija, negorljivega plina, ki je lažji od zraka in ki se uporablja za polnjenje balonov, so bile eden od vzrokov, da je Nemčija pred drugo svetovno vojno opustila gradnjo Zeppelinov. Zeppelin »Hindenburg«, ki je bil napolnjen z gorljivim vodikom, je leta 1937 zgorpel v New Yorku.

jih je čehljal po mehki dlaki. Pri tem si je ogledoval lovske psico, ki jo je sin Pavle kupil za deset krov. Deset krov za psa — Dominika je kar zapeklo, ko je pomisli, koliko denarja je sin vrgel za žival. Pavle je trdil, da je psica čistokrvna — to pa so bile stvari, na katere se Dominik ni razumel. Njemu je bilo vseeno, kakšni so psi. Pravzaprav mu niti do lova ni bilo. Vzel ga je v zakup, da je dokazal tržanom, kako si tudi on lahko privoči razkošje, ki sta si ga dotlej lastila samo Špan in Hetori. Kadar si je vrgel dvocevko čez ramo, je načudno samo križaril po hostah, ne da bi kaj ustrell.

OTresel se je psov in končno šel v hišo. V spodnji hiši so posli že večerjali. Iz kuhinje je prišla Vida, Anina daljna sorodnica, mlado dekle, ki so jo vzredili v hiši, s pladnjem vročih krapov. Vočila mu je dober večer in stekla po stopnicah v prvo nadstropje. Dominik je gledal za njo. Opazil je njene tenke glezne v černih svilenih nogavicah, nato pa še poškrobljeno spodnje krilo, obšito s čipkami, in se vznejevoljil.

Kako, da Ana te nastave ne vpreže v delo? je pomisli. Za deklo bi lahko odvrnila, je pa kakor punčka iz strdenja!

Počasi je šel za dekletom po stopnicah. Spotoma je mislil, kako je pred nekako desetimi leti Ana to dekle pripeljala v hišo. Bila je hči nekakšne Anine sestrične, ki je bila vlova po nekem uradniku, in ko je umrla, je Ana od pogreba vzela dekle s seboj domov. Dominik se nikoli ni veliko menil zanjo, zdaj, ko jo je videl tako prožno teči po stopnicah, pa ga je začela grabiti jeza.

Sakra — nazadnje Ana celo misli, da bom punčari dal doto, kadar se bo možila! je pomisli jedko, ko je že stopil v zgornjo hišo. No, to se presneto moti!

Zgornja hiša je bila še zmeraj taka, kot pred petinajsetimi leti, ko je Dominik prvič s spoštljivo radovednostjo prestopil nizki prag. Miza je bila pogrnjena za štiri. Vida je razpostavljal krožnike, Ana je ropotala z noži in vilicami.